

Mariana Brăescu

Al treisprezecelea Caesar

comedie satirică în trei acte

CARPATHIA PRESS - 2005

CARPATHIA PRESS, 2005

str. Ciprian Porumbescu nr. 10, București, cod 010652

E-mail: carpathia@k.ro

Tel/fax: 021-317.01.14

ISBN: 973-87295-0-5

Colecția „**Rampa**“ este inițiată și îngrijită de *dr.Artur Silvestri*

Coperta: *arh.Mugur Kreiss*

Tehnoredactare: *ing.Diana Șuică*

Tipar: Evenimentul Românesc – Tipogrup Press

PERSONAJELE

Beizadea Popescu, scriitor, 55 de ani, un mit al cafenelei literare interbelice.

Vasile Ianculescu Capîța, colecționar de tablouri, creditor, 75 de ani

Puiu Coșcovel, zis **Îngeraș**, secretar particular, 25 de ani

Ion Cotoiu, zis **Asterisc Căciulă**, gazetar la revista umoristică **Trompeta literară**

Panseluța Beraru, iubita lui Beizadea Popescu, 30-35 de ani, cântăreață

Anatol Lambru, șef la **Revista culturală**, 65 de ani

Magdin Verdea, proprietarul revistei **Gazeta literară**, 60 de ani

Primul bărbat

Al doilea bărbat

O scriitoare, 40 de ani, așezată la mașina de scris; prezența ei este semi-reală. Apare din întuneric, în diverse puncte ale scenei, anunțată de țcănitul mașinii de scris.

ACTUL I

Tabloul I

Scena este în întuneric; o locuință boemă – un pod plin cu cărți ca o bibliotecă publică; rafturile compartimentează podul în câteva încăperi: dormitor, cameră de zi. Sub această locuință se află un restaurant cu o grădină de vară în care cîntă Panseluța Beraru. Podul aparține lui Popescu Beizadea, scriitor boem, cinic, liber profesionist, erudit, cu gustul pitorescului, exhibiționist, câteodată bufon.

Popescu Beizadea intră în scenă îmbrăcat într-o cămașă lungă, de noapte, cu un halat uzat, aruncat neglijent pe umeri; își luminează calea cu o lumînare.

POPESCU BEIZADEA (*vorbește singur*): Parcă aş fi reclama de la Koprol! (*Caută printre cărți, în diferite rafturi. Cărțile se află într-o dezordine evidentă. Unele se răstoarnă, pe altele le răsfoiește jos, pe podea, apoi le părăsește așa, răvășite, una după alta. Mormăie, citește frînturi din fraze*)... „Omul politic e datat în perioada celei de a treia călătorii a lui Platon în Sicilia.“ Anul 361? Atunci nu era încă Liga maritimă în criză finală. Dar să vedem Legile... Platon, unde-i Platon... (*caută printre cărți, citește*): „Rămîne, oricum, faptul că la Herodot lumea argiană e o lume răsturnată: femela a biruit asupra masculului și sclavii au ajuns la putere“.... Da Înapoi la clasici! Nu vreau s-aud de contemporani...

Intră ÎNGERAȘ – Puiu Coșcovel – în scenă: încearcă tot timpul să se facă util, plăcut.

ÎNGERAȘ (*lingușitor*): Salutare, patroane, salutare!

POPESCU BEIZADEA (*continuă replica*): ... și nici nu voi să văd!

ÎNGERAȘ (*se face că nu înțelege*): A bon entendeur!

POPESCU BEIZADEA (*exasperat*): Cînd sînt între antici, nu suport masacrarea limbilor surori! Sîntem gîntă latină, ce dracu! Îngerăș!

ÎNGERAȘ (*împăciuitorist*): Trec acasă, trec acasă, să n-o pățesc! Limba maternă e pentru mine un teren sigur.

POPESCU BEIZADEA (*morocănos*): Sigur ca scaunul electric. Ți-am mai spus: cine nu știe ortografie nu se poate lansa în afaceri.

(face semn către comutator) Aprinde! Măcar becul să te lumineze. Ție-ți prinde bine.

ÎNGERAȘ (*aprinde lumina, tot împăciuitoarist, linguşitor*): Patroane, eu mă străduiesc, dar cine poate să-ți semene!

POPESCU BEIZADEA: Ferească sfântul! Frați siamezi nu înghit. Dacă aş avea vreunul l-aş strînge de gît cu mîna mea. Dar, fii calm, nu e cazul.

ÎNGERAȘ (*încearcă o glumă*): Nu băga groaza în mine, acuși e miezul nopții.

POPESCU BEIZADEA: Potolește-te. Nici stafiele nu se interesează de necitiți. Cel puțin astea din parohia mea. (*schimbă tonul*): Hai, hai, răstoarnă.

ÎNGERAȘ: Patroane! Am o tolbă plină.

POPESCU BEIZADEA: Lasă tolba. Ai uitat: fereastra.

ÎNGERAȘ (*merge la fereastră, o deschide. Se aude vocea Panseluței Beraru: cîntă cîntece de petrecere*): Cîntă, patroane.

POPESCU BEIZADEA: Cîntă, columbina tatii. Dacă aş fi sincer, știi ce-aș spune? Că merită un local mai central.

ÎNGERAȘ (*insinuant*): ... Dragostea, patroane... și regii...

POPESCU BEIZADEA (*distrat*): Ce zici?

ÎNGERAȘ: Că dragostea, patroane, și regii stăpînește.

POPESCU BEIZADEA (*se adună*): Băiete, nu dragostea, ci prostia.

ÎNGERAȘ (*perplex*): Cum, prostia?

POPESCU BEIZADEA: A ta, nu a mea. Cum îți poate trece prin cap că am făcut un amor pentru Panseluța?

ÎNGERAȘ (*încearcă s-o dreagă*): Atunci, Panseluța pentru dumneata, patroane.

POPESCU BEIZADEA (*calm și filozof*): Vezi că ești tîmpit? Panseluța-i fată deșteaptă. Ea vrea ce vreau și eu. Să-i iau o haină de leopard, s-o invidieze tot Bucureștiul. Lungă, moale, superbă. S-o îmbrac așa cum a făcut-o mamă-sa: goală, s-o fur cu-o sanie – găsesc eu sanie, nu-i asta problema – cum furau boierii țigăncile de la petrecere!

ÎNGERAȘ (*se lămurește*): Aaa, Panseluța-i țigancă! ?

POPESCU BEIZADEA: Dar ce, eu sînt boier?!

ÎNGERAȘ (*și mai confuz*): Aha, acum am înțeles....

POPESCU BEIZADEA (*definitiv*): Înțeles, pe dracu! Dar de unde nu e, nici Dumnezeu nu cere.

Termină de răsfoit revistele aduse de Îngeraș.

ÎNGERAȘ (*ca să se facă util, schimbă subiectul*): Patroane, tolba e plină.

POPESCU BEIZADEA: Scoate, ce stai. Întîi țigări. Ai adus?

ÎNGERAȘ: Adus, patroane.

POPESCU BEIZADEA: Numai dacă sînt mucegăite, altfel îmi cad prost. (*Aprinde, trage un fum*): Mda, se puteau și mai umede. Data viitoare, amice! Și-acum, să te văd.

ÎNGERAȘ (*bucuros, dintr-o suflare*): Urlă tîrgul!

POPESCU BEIZADEA (*sec*): Las, să urle. Asta-i muzica ce-mi place. Urlă tîrgul după vioara mea de 20 de ani. M-aș plictisi să amuțească. M-ar surzi atîtea liniște, Îngeraș. (*Continuă să răsfoiască*).

ÎNGERAȘ (*tot entuziasmat*): Ce se scrie! Dar ce se spune! Ați vîndut o polemică de milioane!

POPESCU BEIZADEA: Pardon! Douăzeci de mii.

ÎNGERAȘ: Douăzeci de mii? Știam că ați primit 5.000 de la Anatol Lambru. Cu 5.000 l-a făcut K.O. pe Magdin Verdea. Ce K.O.! Verdea e în chinurile morții.

POPESCU BEIZADEA: Îl învii eu. Îl stropesc cu doi quadrăți de apă vie și-l învii. Apa asta o să-l coste diferența pînă la 20 de mii. Altfel, mortua est! (*face semnul crucii în aer*).

ÎNGERAȘ: Cincisprezece mii pentru doi quadrăți? Nu-i prea mult?

POPESCU BEIZADEA: Te-apucă mila, băiețaș? Poate vrei să-l înfiezi, să n-ajungă pauper? Ți-ai descoperit inimă de mama răniților? Vai! O țineai în piept și nu știai ce ții. Băiețaș! Mă înduioșezi și eu, înduioșat, nu mai pot crea. Mă nenorocești.

ÎNGERAȘ (*jignit*): Patroane! Nu vrei de loc să mă-nțelegi. Eu cred că Anatol Lambru ar da oricît să-l scoli de pe patul de moarte, dar întrebarea mea este dacă își poate permite tariful. Pe scurt, are?

POPESCU BEIZADEA (*bufon*): Doamne! Ce maniere! Ce stil! Păi cum, Îngeraș? Să-i umblu eu în buzunar lui Lambru? Să-i număr eu mărunțișul? Să-l spionez cînd umblă la saltea? Să trag cu ochiul cînd

deznoadă ciorapul? Îngerăș! De-aceea nu ești demn de școala mea. Eu vreau canalii! Tu ești lichea.

ÎNGERAȘ (*concesiv, didactic*): Dar o canalie nu trebuie să stea cu picioarele pe pământ? Nu trebuie să se orienteze? Are de unde? N-are de unde?

POPESCU BEIZADEA (*ia distanță, bănuitor*): Îngerăș, tu ești fecior de contabil. Ești, așa-i? Dacă n-ai tată contabil, ai unchi. Ori bunică. Ori văr. Dar să știi de la mine, au măsură mică. Contabilii n-au dat niciodată canalii. Lichele, da.

ÎNGERAȘ (*protestează, jignit*): Patroane, eu mă ocup serios de afaceri – în calitatea de secretar particular cu care m-ai onorat – iar dumneata îți bați joc de mine. Cum să-i ceri lui Verdea ce n-are? Asta am zis și nimic altceva.

POPESCU BEIZADEA (*mirat*): N-are? Eu cum am cinci sute șai-zeci de mii?

ÎNGERAȘ (*prudent, să nu supere*): Datorii.

POPESCU BEIZADEA (*senin*): Exact. Dar societatea este mamă pentru toți.

ÎNGERAȘ: Patroane, sînt îngrijorat, totuși. Și dacă n-are de la cine lua? Cade Magdin Verdea, rămîne Anatol Lambriu și nu mai luăm nimic nici de la el. Nouă nu ne trebuie un învingător. Nouă ne trebuie scor egal.

POPESCU BEIZADEA: Zero – zero ne trebuie? Zero-zero vom avea. Și eu i-aș împrumuta.

ÎNGERAȘ (*exasperat, nu înțelege deloc raționamentul*): Cred că înnebunesc. Și încă repede.

POPESCU BEIZADEA: Fii calm. Nebunia umblă numai la cei deștepți.

ÎNGERAȘ (*se face că nu aude*): Cum, patroane, să-i dai ca să-ți dea? Și unde-i cîștigul?

POPESCU BEIZADEA: Vezi, asta e. Mai e și arta, nu numai banii. Unii înțeleg ce-i arta, alții nu. N-o înțelegi, n-o faci. Numai proză comiți fără să știi. Monsieur Jourdain nu acționează în toate genurile artistice.

(Se aude mașina de scris, bătînd înverșunat, din mansardă. Se luminează mansarda. Apare scriitoarea. Doar Popescu Beizadea o vede, e cu fața spre ea).

SCRIITOAREA: Dar în teatru? În teatru ? Te-ai gîndit?

POPESCU BEIZADEA (e tulburat; se vede că nu e prima oară cînd scriitoarea își face apariția): În teatru? În teatru, doamnă?

ÎNGERAȘ (aude vocea șoptită a lui Popescu Beizadea. Se întoarce să vadă cu cine vorbește și, atunci, imaginea de la mansardă se întunecă, dispăre): Ce spuneai, patroane? Ce teatru?

POPESCU BEIZADEA (tulburat): Ei, vorbeam...

ÎNGERAȘ (nu renunță, e suspicios): Ce doamnă, patroane?

POPESCU BEIZADEA (face un efort să depășească): Știi tu ce? Treci din nou la Verdea. Sau la Lambriu. Ca să-ți vorbesc despre ce știi, nu despre ce nu știi.

ÎNGERAȘ (redevine docil): Bine, patroane. Deci, iei 20 de mii.

POPESCU BEIZADEA: Iau cu milă. Sînt în faza înțelegerii și a umanismului. O înțelegere superioară a lumii. Un umanism edenic. Nu îi cer ci îi primesc. Cînd ești cu un picior în groapă te mai uiți la preț? De tocmit îți arde?

ÎNGERAȘ (admirativ, lingușitor): Ce sînge rece! Ce lovitură de maestru.

POPESCU BEIZADEA: Cînd ești bun arcaș faci ca...

ÎNGERAȘ (se grăbește): ... Wilhelm Tell.

POPESCU BEIZADEA (muștrător):... Domițianus, copile. Domițianus.

ÎNGERAȘ (încearcă să repare): Ei, da! Trimiți în capul fiarei două săgeți: Pac! Una. Pac! Și a doua (rîde). Și o dăruiești cu carne. Post-mortem.

POPESCU BEIZADEA (nu gustă gluma): Încornorează, Îngeraș, pe cine vrei și te ține cureaua. Pe mine nu mă interesează să-l încornorez pe Lambriu. Dar Domițianus, ca arcaș, era interesant. Pune un sclav cu dreapta întinsă, cu degetele răsfirate. Și săgețile le trimitea printre degetele răsfirate și sclavul nu se alegea nici cu o zgîrietură. Dar cu o spaimă cît moartea în el. Nici o zgîrietură n-o să pătească Verdea. Căci va da!... Dar săgețile i le-am trimis. Ce-a pu-

blicat Lambru sînt săgeți otrăvite care i-au zbîrnîit printre degete. Te mai îndoiești că va plăti?

ÎNGERAȘ (*afacerist*): Anatol Lambru a plătit.

POPESCU BEIZADEA: Plătit. Scăzut datoriile la cinci sute șai-zeci de mii. Dar a crezut că a plătit ultimele săgeți.

ÎNGERAȘ: Ultimele? De-aceea a plătit cu vîrf și îndesat. (*rîde*)

POPESCU BEIZADEA: Cu vîrf și îndesat? Ce oroare! Ce mod de a privi arta. Păi, arta are preț, Îngeraș? De unde știi că ăsta-i prețul ei? Plata, cîtă e, e simbolică. Sigur, bine e ca simbolul să fie substanțial. Artă are curs. Dar spre deosebire de aur, cursul ei e în creștere. Tot timpul. Așa că dacă iau de la Lambru, ori de la Verdea, azi, o sută de mii, iau cu înțelegere. Mîine pot să iau o sută cincizeci de mii, și tot cu înțelegere. Dar înțelegerea de mîine...(*schimbă tonul, capricios*). Dar destul, destul cu partea materială. Vulgarizează spiritul. Dă-mi și **Revista culturală**. (*ia o revistă, citește*).

ÎNGERAȘ: Și aici e doar prima parte. Ce zice Manoliu? Clar. (*Citește peste umărul lui Popescu Beizadea, din revistă*): „O lucrare fără egal despre viața lui Nero“.

POPESCU BEIZADEA: Vax. „Caligula“, „Caligula“ este fără egal. Dar n-o dau la niciunul. O voi vinde la amîndoi și la niciunul. Voi scoate o groază de bani, plătesc datoriile și mai rămîn și pentru Panseluța! Dar rămîn și cu „Caligula“. Asta-i esențialul!

ÎNGERAȘ (*nu înțelege*): Dar cum, patroane? Cum la toți? Dacă o vinzi la toți n-are nici o valoare.

POPESCU BEIZADEA: Capul tău n-are, dar, cum zic englezii, nu-i bai. Am eu destul (*arată spre frunte*) ca să nu duci tu grijă.

ÎNGERAȘ (*cooperează*): N-am grijă dar nici dumneata să n-ai. Nu voi sufla nici un cuvînt. O să umblu și pe la unul, și pe la altul să creadă fiecare că e singurul care achiziționează capodopera.

POPESCU BEIZADEA: O să spui pe dracu. Zici ce zic eu.

ÎNGERAȘ (*complotist*): Zic fiecăruia că pentru el ai scris piesa. Cap n-au dar au bani.

POPESCU BEIZADEA: Măi, găinarule, cum să te joci tu cu onoarea mea? Ce-am ajuns eu, să scriu „Caligula“ pentru Verdea?

ÎNGERAȘ (*ezitant*): Nu ...

POPESCU BEIZADEA: Ori poate pentru Lambru?!

ÎNGERAȘ (*dezarmant*): Patroane, taie-mă, că nu înțeleg unde vrei să ajungi.

POPESCU BEIZADEA (*duios*): Nici nu te strădui, iubite, că e degeaba. Vrei să te doară capul? Diviziunea socială a muncii e o invenție veche, are câteva mii de ani dar funcționează ca nouă. Gînditul e treaba altora. Tu lasă capul în pace. Pune la muncă osul.

ÎNGERAȘ (*jignit*): Patroane, dacă nu te-aș iubi, n-aș mai rămîne nici o clipă.

POPESCU BEIZADEA: De mințit, minți mai cu convingere. Aici ai făcut progrese. Bravo!

(Se aude ușa de la intrare. Apare Panseluța Beraru.)

Oho! Iată cine vine! Să fim fericiți!

ÎNGERAȘ (*lingușitor*): Săru' mînușițele, Privighetoarea Bucureștiului.

PANSELUȚA BERARU (*sec*): Lasă vraja.

POPESCU BEIZADEA (*izbucnește în rîs*): Ți-am zis eu? Nu-i ȝigancă dar te sporcă de parcă ar fi!

PANSELUȚA (*către Popescu Beizadea*): Să-mi cumperi niște cercei. Arta cere. Uite-așa, de aur, mari, rotunzi. Nu ești boier, suflețel, dar să mi-i cumperi ca și cum ai fi, că la mine nu mai ajungi fără cercei. Dar altfel, inimă am. Cît să te hrănesc. *(Pune pe masă un pachet cu mîncare)*. Am lăsat, am plecat. Poftă bună. Datoria-i datorie, pînă culc pe toți bețivii. *(Se fandosește)*: Ciao! *(Pleacă)*.

POPESCU BEIZADEA (*e încîntat ca de poznele unui copilăș. Îi place stilul picant al Panseluței*): O vezi? Mor după ea. Senzații tari, domnule, fruste. O femeie nu-mi trebuie să gătească, să spele, să zică mereu da; și dacă vrea cercei, să miorlăie o săptămînă. Nu! Țiganca-ți pune cuțitul în coaste. Ți-i iau, Păunița tatii; *(rîde)* îi iau Lambru cu Verdea și Beizadeaua cade cu ei la așternut. *(Se amuză copios)*.

(Desfac pachetul și așează masa. Mănîncă amîndoi cu poftă).

POPESCU BEIZADEA: *(se uită atent și-l studiază pe Îngerăș)*: Mă! Tu chiar ești suspect.

ÎNGERAȘ (*rămîne cu mîna în aer, în timp ce o ducea la gură*) Eu?

POPESCU BEIZADEA: Mă! Tu ai o foame de om cinstit!

(Cortina)

Tabloul II

POPESCU BEIZADEA, ÎNGERAȘ; același decor.

POPESCU BEIZADEA (cu o carte în mână citește. În timp ce citește se învâрте în jurul lui Îngeraș, ca și cum l-ar descrie). „Îmbrăcămintea și încălțămintea nu erau nici ale unui roman, nici ale unui cetățean, nici măcar ale unui bărbat, în sfârșit, nu era nimic omelesc în ele. Purta tunică cu broderii și pietre scumpe, cu mâneci și butoni. Câteodată era îmbrăcat în mătase și în rochiile de femeie. În picioare avea când sandale, când coturni de actor comic; când sandale de cercetaș, când coturni de actor tragic sau pantofi de damă. Adeseori purta o barbă de aur ținând în mână fulgerul și tridentul sau caduceul, insignele zeilor. A fost văzut chiar îmbrăcat ca Venus. Purta des ornamente triumfale încă înainte de expediția făcută în Germania și chiar platoșa lui Alexandru cel Mare, pe care i-o scosese din mormânt“. (În acest timp intră, sfios, Asterisc Căciulă. Se oprește la ușă și ascultă, timid. Popescu Beizadea i se adresează). Știi ceva pe chestia asta?

ASTERISC CĂCIULĂ (ezitând): Darius?.....

POPESCU BEIZADEA (enervat): De când îmi intră în casă toți analfabeții? Analfabeții au voie doar cu permis special. Am eliberat în casa asta doar două permise: Panseluța și Îngeraș. Dar asta? (Către Îngeraș, enervat): Îngeraș, i-ai cedat permisul tău?

(Îngeraș tace, stingher).

ASTERISC CĂCIULĂ: Cred că e o confuzie. Dați-mi voie să mă prezint.

BEIZADEA POPESCU: Ce confuzie? Ce să te prezinți? Și dacă o să te prezinți o să știi mai multă carte? De ce n-ai zis Napoleon? Sau Indira Gandhi?

ASTERISC CĂCIULĂ (demn și încăpăținat): Da-ți-mi voie: sînt Asterisc Căciulă, gazetar principal la revista **Trompeta literară**.

BEIZADEA POPESCU (enervat, bufon): Puțin îmi pasă cine ești. Asterisc Pîlnie, Asterisc Șapcă, Asterisc Beretă, ori Asterisc Sombrero. Gazetar principal! Ha! Dacă principalii sînt tămîie..., secunzii ce vină să mai aibă?!

ASTERISC CĂCIULĂ (*tot demn, înciudat*): Dar am vorbit cu domnul Coșcovel!

POPESCU BEIZADEA: Să ne-înțelegem: ori e domn, ori e Coșcovel. Îngerăș, despre cine vorbește domnul Coif?

ASTERISC CĂCIULĂ (*încăpățînat*): Despre colegul Puiu Coșcovel.

POPESCU BEIZADEA (*întoarce foaia*): Aaa, dacă ți-e coleg, nu mă bag. Spune-mi cu cine te-mprietenești ca să-ți spun ce dovleac sec ești.

ASTERISC CĂCIULĂ (*aproape plîngînd*): Nu o merit, dar o accept. Accept tot, dar primiți-mă la învățătură. Vreau la lecții.

POPESCU BEIZADEA: Și biberon nu vrei?

ASTERISC CĂCIULĂ (*rugător*): Dar mi-a promis domnul Îngerăș!

POPESCU BEIZADEA: Promis! Eu leg, eu dezleg promisiunile!

ASTERISC CĂCIULĂ (*disperat*): Vă rog! Vă conjur! Primiți-mă învățăcel!

POPESCU BEIZADEA (*teatral, bufon*): Ce tupeu! Ce inconștientă! Tupeul aparține ignoranței. Inconștiența – modestiei intelectuale. Domnul meu, și cam ce-ai vrea să înveți de la mine?

ASTERISC CĂCIULĂ (*brusc, entuziasmat, curajos*): Arta de a ajunge mare! Școala polemicilor neînfrînte! Ce să fac, ce să nu fac, cum să polemizez, ce să refuz! Tot!

POPESCU BEIZADEA: Auzi domnule? Tot! Coșcovel, Îngerăș! Cine-i persoana? Ai testat-o? Cum s-a comportat la teste?

ÎNGERAȘ (*prudent*): S-ar putea și mai bine, dar promite.

POPESCU BEIZADEA (*disprețuitor*): Promettre c'est bourgeois, eu vreau nobili.

ÎNGERAȘ: La testul de scrupule încă n-am o opinie.

POPESCU BEIZADEA: Îmi fac eu una, imediat. (*Îl testează*). Ascultă amice. Cam ce faci acolo, la gazeta aia umoristică?

ASTERISC CĂCIULĂ (*supus, dorește, să-i facă o bună impresie*): Sînt adjunctul secției epigrame. De-aceea mi-am luat și acest pseudonim: Asterisc Căciulă. Numele meu din buletin...

POPESCU BEIZADEA (*nu-l lasă să răspundă*): Lasă-l acolo, în buletin. Nu mă interesează. Mă interesează altceva: iei?

ASTERISC CĂCIULĂ (*atent, prudent*): Ce?

POPESCU BEIZADEA (*jignit*): Pardon! Aici nu ești la cadre să umbli cu oratorie. (*Îl invită*) Ce? Mie îmi spui limpede: iei, ori ba?

ASTERISC CĂCIULĂ (*prudent*): De la colaboratori... ?

POPESCU BEIZADEA (*revoltat*): Păi cred că nu de la mine. Răspunde repede: ți-a adus careva o damigeană? Căpșunică, Fetească, Pelin, nu mă interesează eticheta. Mă interesează atît: ai luat?

ASTERISC CĂCIULĂ (*încă prudent*): Primit, patroane...

POPESCU BEIZADEA (*revoltat, dur*): Și ce te fandosești așa, ca mireasa la altar? Cartușe de țigări ai luat?

ASTERISC CĂCIULĂ (*tot prudent*): Dacă insistau...

BEIZADEA POPESCU: Insistau sau nu insistau, treaba lor. Eu te întreb dacă ai luat. Nu-s de la cadre, ți-am zis. La mine dialectica nu ține: am luat dar să vezi că.... La mine răspunzi la obiect: Căfea ai luat?

ASTERISC CĂCIULĂ (*mai curajos*): Luat, patroane.

BEIZADEA POPESCU: Dar pachete răzlețe, nu cartușe, doar pachetele, ai luat vreodată?

ASTERISC CĂCIULĂ (*se dezvinovățește*): Luat, patroane, dacă altceva n-aveau.

BEIZADEA POPESCU: Dar o sticlă de coniac, de un sfert, ai băgat în sertar?

ASTERISC CĂCIULĂ: Recunosc, mi-au dat și sferturi.

BEIZADEA POPESCU: Și nu le-ai aruncat cu sticla în cap?

ASTERISC CĂCIULĂ: Păi...

BEIZADEA POPESCU (*îl strunește*): La obiect!. Le-ai spart ori nu capul cu ea?

ASTERISC CĂCIULĂ: Dacă am luat o damigeană și nu mi-ați reproșat, ce e rău că am luat un sfert de kil?

BEIZADEA POPESCU: Nu e rău, e grav. Știi care-i diferența? Cît între o gripă și un T.B.C. Dar la tine nu e gripă. Te duci băiete, n-ai scăpare.

ASTERISC CĂCIULĂ : Nu-nțeleg!

BEIZADEA POPESCU: Fii calm. Mulți nu înțeleg nimic toată viața și nu se omoară pentru atîta. Îngerăș, fii sincer, parcă tu înțelegi ceva?

ÎNGERAȘ: De data asta înțeleg, patroane.

BEIZADEA POPESCU: Ei, o dată se iartă. Să fim toleranți cu excepțiile. Recidivele sînt mai grave dar la vîrsta ta nu sînt primejdii de felul ăsta. (*Către Asterisc*): Pa! Adio! Afară!

ÎNGERAȘ (*buimac, are o criză de demnitate*): Plec, dar plec cu o explicație.

BEIZADEA POPESCU (*recită, împingîndu-l din spate, bufon*): „Ajuns la cea mai mare fericire ce am dorit-o, ce aş putea să cer altceva de la zei, senatori, decît ca să vă păstrați aceste sentimente luminoase față de mine, pînă la sfîrșitul vieții mele“.

(*Se apleacă, îi întinde mîna ca și cum se recomandă*): Augustus.

(*Asterisc Căciulă iese împins de la spate. Beizadea Popescu închide ușa după el.*)

BEIZADEA POPESCU (*îl imită pe Asterisc Căciulă*): Arta de a ajunge. Eu nu stric orzul pe gîște! Cine primește ca peșcheș un sfert de litru de coniac nu poate lua lecții nici de la lichele (*jignit*). Cum aspiră el la canalii? Eu, în privința asta, sînt ferm. Am principii. Sper că ești de acord, Îngeraș.

ÎNGERAȘ (*supus*): Aveți tot acordul meu, patroane.

BEIZADEA POPESCU: Îi simțeam lipsa. Vezi fereastra?

ÎNGERAȘ (*se duce, deschide, ascultă*): „Morărița“. E-n regulă, patroane.

BEIZADEA POPESCU (*dezamăgit*): Și ziceai că pricepi. Erai gata să faci și tu o excepție, Îngeraș. Eu știu că îngerii n-au sex, dar nici minte!? Tu ești un înger total. N-ai nici una, nici alta. (*Resemnat*) Du-te la fereastră și fluieră în pălăria Asteriscului.

ÎNGERAȘ (*nelămurit*): De ce?

BEIZADEA: Poate știe el. Întreabă-l.

ÎNGERAȘ (*merge la fereastră și fluieră*): Domnul Căciulă! (*către Beizadea*): Ce să-i spun?

BEIZADEA POPESCU: Nimic. Nu vine el fuguța înapoi?

ÎNGERAȘ: Ba vine. Dar de unde știți?

BEIZADEA POPESCU: În dresaj, asta se numește aport. Dar nu-ți încărcă memoria. Să nu faci, doamne păzește, vreo astenie, că eu concedii medicale nu plătesc. Eu sînt particular și la Asingurări, Îngeraș, n-ai cotizat.

ASTERISC CĂCIULĂ (*intră repede, cu speranță*): M-ați chemat, patroane?

BEIZADEA POPESCU: Eu? Te-a chemat destinul. Stai cuminte în fața destinului și fă ce-ți zice el.

ASTERISC CĂCIULĂ: Fac orice! Întrebați-mă și spun tot.

BEIZADEA POPESCU: Măi, băiete, măi Cușmă veselă, la revisită aia vă interzice simțul ridicolului? Ori poate vă extirpă organul, ca să fie siguri. Cum, măi, băiețuș, îți închipui că destinul are nevoie să asculte bazaconiile tale? Ce-ți închipui că ești tu și ce destinul, de vă trageți, așa, de brăcinar? Dar te iert, am înțeles: dacă-i organ extirpat, înseamnă că nu mai există și de unde nu-i, nici Dumnezeu...

ASTERISC CĂCIULĂ (*supus*): Ascult, patroane.

BEIZADEA POPESCU: Ascultă și bagă la cap. Dacă ai unde. O să merg pe compendii, pe ediții de buzunar.

Așadar, cum mă cheamă, știi. Beizadea Popescu. Cel mai mare cunoscător de literatură și istorie antică. Mă știe o lume întregă dar cel mai bine mă știu scriitorii. Am tipărit mii de pagini dar n-am semnat nici una. Am scris și-am vândut. Întii la mulți, în ultimul timp la doi: Anatol Lambru și Magdin Verdea. Lor le-am scris **Caesarii**. Eu scriu și ei cumpără. Am turnat între ei și butoiul cu benzină. Care-i mai mare autor de drame istorice. Eu primeam banii și ei deveneau monștrii sacri. Era jocul meu. Trebuia ceva. Să-i joci când pe unul, când pe celălalt. Într-un an Lambru, într-un an Verdea. Unsprezece caesari le-am dat lor. Acum îl am pe-al doisprezelea. (*lui Îngerăș*): Te rog pune-l tu în temă cu afacerea. Nu mai e timp să-l școlim.

ÎNGERAȘ: Sînt doisprezece caesari. Ca în istoria romanilor: Caesar, Augustus, Tiberius, Caligula, Claudius, Nero, Galba, Otho, Vitellius, Vespasianus, Titus, Domitianus...

BEIZADEA POPESCU: Caligula e ultimul. Caligula e coroana. Am vândut mult. Zece mii de lei o polemică, 50.000 o nuvelă, 200.000 o roman, 5.000 de lei o cădelniță. (*lui Îngerăș*): Fă-i traducerea.

ÎNGERAȘ: O cronică pozitivă.

BEIZADEA POPESCU: 10.000 o radere. (*din nou*) Îngerăș, ibdem.

ÎNGERAȘ (*cu superioritate*): Dă-l dracu', măcar atît să-i muncască capul.

BEIZADEA POPESCU (*concesiv*): Cum vrei tu, Îngeraș. Dar Caligula e Caligula; îl întrec și pe Camus. Întrece tot ce s-a scris despre Caligula și despre caesari. Înțelegi? Tot! Îl bat de la distanță. E miza vieții mele. O public dar o semnez eu. Și după ce i-am cocoțat sus, acolo, or să cadă amîndoi: și Lambru și Verdea. Cine a vîndut unsprezece caesari pe arginți, poate cîștiga, cu al doisprezecelea caesar, gloria. Pe Caligula nu îl dau nici pe 1.000.000. Nici pe 2.000.000! Caligula e lovitura!

ASTERISC CĂCIULĂ (*docil, entuziasmat, repetă ca la lecție*): Dați lovitura, patroane. Nu îl mai vindeți pe Caligula. Lambru și Verdea măturați de pe masa de șah. Îi faceți mat pe amîndoi. Bravo, patroane! Nu suflu o vorbuliță. Contați pe discreția lui Asterisc Căciulă.

BEIZADEA POPESCU: Nu te nenoroci singur. Lasă-i pe alții, băiete. De ce să nu suflîi, Asterisc? Să te sufoci tu, băiete? Se poate? Eu nu ți-am încredințat un secret. Eu n-am să fac cu tine un test de discreție, domnule, cum zici că te cheamă în buletin?

ASTERISC CĂCIULĂ (*ușor jenat*): Ion Cotoiu. Știți, de-aia mi-am luat un pseudonim.

BEIZADEA POPESCU (*revoltat*): Ion Cotoiu? Excelent! Nume bun pentru universitate. Cînd pășești în cultura națională trebuie să fii cu ochii la Paris. O carieră universală începe cu numele. Ion Cotoiu. Jean Cotoa (*pronunță franțuzește*)! Măreț? Brillant! Are prestanță, traductibilitate, perspectivă. Ce, Jean Cocteau! Jean Cotoa! Bravo, amice!

ASTERISC CĂCIULĂ: Mă copleșiți, patroane.

BEIZADEA POPESCU: Exact, te copleșesc, dar te testez. Testul nr. 1: memoria. Să văd cum ieși. Dacă bine, continuăm. Dacă nu, adio, prietene, amnezici mai găsesc.

ASTERISC: Puneți-mă la încercare.

BEIZADEA POPESCU: Încercarea asta moarte n-are. Dacă ce ți-am spus eu poți să povestești la 20 de persoane.

ASTERISC CĂCIULĂ (*angajant*): Patroane!

BEIZADEA POPESCU (*îl potolește*): Eu sînt ăla. Vrei să-mi amin-tești cine sînt? Merçi, ești drăguț. Deci, povestești la 20 de persoane, unde le găsești și tu: în redacții, edituri, la colegi, lume culturală, mă rog. Voi urmări și voi afla ce ai povestit și dacă ai uitat ceva.

ASTERISC CĂCIULĂ (*însuflețit*): Povestesc tot.

BEIZADEA: Ai vreun prieten la Verdea? Ori la Lambru?

ASTERISC CĂCIULĂ: Am, dar lor nu le zic nimic.

BEIZADEA: Băiețăș, nu te reține. Refulările nu sînt bune. Afec-tează. Refularea și oreionul. Dimpotrivă. Cum îi vezi, cum îi dai drumul.

ASTERISC CĂCIULĂ: Patroane, dar e prudent?

BEIZADEA POPESCU (*bănuitor*): Dar la ce minister ai învățat tu cuvîntul ăsta, băiețăș? Dacă l-ai învățat din greșeală, te iert, dar uită-l repede. Ai plecat?

ASTERISC CĂCIULĂ (*vioi*): Am zburat! Povestesc la 20, la 30, la 40 de persoane și promit să nu uit nici o virgulă! (*lese strigînd ca vînzătorii de ziare*): Lambru e pe dric! Verdea mai are un pic! Caligula e mai tare / Că nu e de vînzare! / Și deasupra tuturor / Beizadeaua – autor!

BEIZADEA POPESCU (*rîde, destins*): Idiot! (*singur*): Doisprezece caesari! (*Tulburat, deoarece se aude mașina de scris și se luminează mansarda*): Toți doisprezece sînt ai mei, toți doisprezece, degeaba îmi suflă la ureche.

SCRIITOAREA (*apare, luminată misterios*): Doisprezece, dar nu sînt toți... (*Imagina scriitoarei dispăre deoarece Îngerăș, care condusesse pe Asterisc Căciulă, se întoarce cu Panseluța Beraru*).

Îngerăș trece, în spatele rafturilor de cărți, în camera cealaltă. El face aceste mișcări în mai multe rînduri.

BEIZADEA POPESCU (*duios*): Ai sosit, porumbiță? Hai la tata, balauacheșă. Ai culcat bețivii? Fac nani toți? Sînt în pat?

PANSELUȚA BERARU (*e obosită și blazată, se așează pe un fotoliu, își aprinde o țigară*): În pat, sub gard, ce-mi pasă. E sezon trei luni pe an și în sezon trebuie să cîștig cît pentru douăsprezece. Că boieru... ce-i de la el... am eu grijă.

BEIZADEA POPESCU (*e vesel*): Panseluța, gata, dau lovitura. Nu cercei cît palma, cît farfuria îți ia tata, balauacheșă. Cît cercul butoiului cu bere de la „Doi ochi albaștri“.

PANSELUȚA BERARU (*tot blazată, dar sigură*): Pe mine nu mă duci. Nu mă duci că n-ai cum. (*În doi peri*) Dar polemici cu mine nu faci, boier, fără să te coste.

BEIZADEA POPESCU (*se amuză ca de un copil, cu încântare*):
O auzi? L-a înnebunit și pe Lambru.

PANSELUȚA BERARU: Dă-l dracului de ramolit. L-am văzut,
mi-ajunge.

ÎNGERAȘ: (*uluit, înspăimântat*): Lambru? Vorbești de Lambru,
domnișoară Panseluța?

(*În fața uimirii lui Îngeraș, Beizadea Popescu râde cu hohote*)

ÎNGERAȘ (*tot speriat*): Rîzi, patroane, de temutul Anatol Lambru?
Cel care mănîncă scriitori pe pîine, la prînz seara și dimineața?

PANSELUȚA: Parol? (*rîde, amuzată*) Cu sau fără proteză? N-am
văzut eu?

ÎNGERAȘ (*și mai derutat*): Ați fost la Lambru? Însuși Lambru
v-a primit?

BEIZADEA POPESCU: Crezi că primește doar manuscrisele și
încă prin țucălari? (*râde de se prăpădește*) Domnul Lambru e om de
lume. Am fost la el cu Panseluța. Trebuie s-o lansez în presa cen-
trală. Nu-i așa, scumpo?

(*Cortina*)

TABLOUL III

*Biroul lui Anatol Lambru. Acesta, citește, preocupat, niște ma-
nuscrite. Se aude o bătaie în ușă. E Beizadea Popescu.*

BEIZADEA POPESCU: Salutare, bătrîne! (*Anatol Lambru nu aude.
Beizadea Popescu își amintește*): Salutare la toți surzii. Pot să-i pun
pe birou o bombă, sare-n aer fără s-o audă explodând (*Îl face atent
punînd brusc mîna pe manuscrisul lui Lambru*):

ANATOL LAMBRU (*îl vede, își pune la ureche cornetul auditiv*):
Ha, ha, ha, bună. Ce faci, maestre?

BEIZADEA POPESCU (*teatral*): Mă întorc la prima dragoste.

ANATOL LAMBRU (*ramolit*): Prima... prima... Știi că am uitat
care a fost la tine prima? Dar cred că am uitat și la mine. Care o fi
fost ...

BEIZADEA POPESCU (*îl salvează, diplomat*): Prima dragoste a fost gazetăria. Ce polemici încingeam! Ce răspunsuri înfierbîntau pagina de gazetă! (*Se așează între timp în fotoliu*).

ANATOL LAMBRU (*înduioșat, încearcă să-și amintească*): Da, da. Dar nu mai știu. Cînd cîștigam eu, cînd cîștigau alții...

BEIZADEA POPESCU (*fair*): Așa-i jocul. Dacă cîștigă unul tot timpul n-are cu cine juca după aceea. Viața e frumoasă ca luptă. Asta mi-a plăcut: gustul luptei. Dacă nu ești în arenă, antrenezi. Măcar cocoși.

ANATOL LAMBRU: Da, da, da... Ai o polemică deci. (*Interesat, confidențial*) O vinzi?

BEIZADEA POPESCU: Nu, maestre. Am o artistă și n-o vînd. E o stea de mîină întîi. Regina cîntecului popular de pretutindeni. Maestre! O voce, o prestanță! Și niște ochi! (*În timp ce spune cuvintele acestea desenează cu mîinile silueta unei femei sexy*) Un nume destinat să facă carieră în toate grădinile de vară ale Bucureștiului.

ANATOL LAMBRU: Și cine-i persoana?

BEIZADEA POPESCU: Aceasta. (*Îi întinde un articol*) Și în timp ce citești ți-o și trimit să anexezi la copie originalul. Sper că ai prețuire pentru opțiunile mele estetice.

ANATOL LAMBRU (*parafrazează*): Estetica-i curvă mare. Eu vreau să-mi spui lăutărește: ce vrei cu asta?

BEIZADEA POPESCU: Eu sînt sincer ca o floare de lotus, cum ar zice chinezul. Ce pot să vreau eu pentru Panseluța? Ce vrea ea. Un local mai central. O s-o vedeți peste cîteva momente, maestre. Îl merită cu prisosință. Climatul cultural reclamă o altă ierarhie a valorilor.

(*Beizadea Popescu iese, Anatol Lambru își scoate cornetul din ureche și începe să citească. Intră Panseluța Beraru*)

PANSELUȚA BERARU (*vrea să facă impresie bună, e gătită, își ia aere de mare vedetă*): Bună ziua, maestre. Și toată admirația de la o mesageră a folclorului de pahar bucureștean și din provincie.

ANATOL LAMBRU (*nu o aude. Citește mai departe*): Hm, merge, merge! (*Panseluța e o clipă derutată. Nu-și dă seama că Anatol Lambru nu aude și atacă mai cu forță*).

PANSELUȚA BERARU: Boier Beizadea zicea că între noi artiștii trebuie să ne cunoaștem și să ne sprijinim. O țigară, maestre, sper că pot aprinde. (*Devine dezinvoltă*) Dealtfel asta e părerea lui. Eu i-am spus-o verde: pe mine nu mă interesează să mă prețuiască nici dracu, nici tată-su. Eu vreau un local mai central, aferent ambițiilor și meritelor vocale și fizice cu care m-a dotat mama. (*Filozofic*) Dar e multă mîncătoare și la noi. Că una dă, alta dă, dau și eu, dar nu știu cîți sînt: la șefu', la șefu' lu' șefu, la șefu' lu' șefu' lu' șefu', la... dar ce mai, sînt mulți. (*Lambru bate în aer măsura unui cîntec de fanfară*). Cel mai bine e așa, zice Beizadea boier. Dacă apare în **Revista culturală** un articol că Panseluța merită un local central, asta-i lege. Dacă domnul Lambru crede că Panseluța poate să cînte la Lido, să-l văd eu pe ăla care are curajul să spună nu! Dar văd că boier Beizadea n-a scris tocmai ce vă place. Ori nu vreți să vă convingeți. Vă convinge Panseluța imediat. (*Începe să cînte „Cine-a pus cîrciuma-n drum“, cu joc de scenă. La un moment dat, fără să pună cornetul la ureche, Lambru o vede și, pentru că nu auzise nimic, nu înțelege nimic și se sperie*).

ANATOL LAMBRU (*îngrozit, strigă tare*): Cine ești? Și ce vrei? Cine te-a trimis să mă spionezi? Poliția! Poliția! Poliția!

(*Cortina*)

Sfîrșitul actului I

ACTUL II

Scena I

Un vis al lui Beizadea Popescu. Scena e în întuneric. Se aud voci. „Repetăți! Repetați!“ Cîteva năluci se reped la Beizadea Popescu să-l lovească. Țîpă. Nălucile dispar, se face lumină. E în pat, în dormitor. Se trezește și se dă jos. E în cămașă lungă, de noapte.

BEIZADEA POPESCU: Oh! Ce coșmar! Se termina cu mine! Se termina! Caligula! Caligula! (*Se ridică din pat anevoie, se freacă la ochi, coboară, ia o sticlă, bea direct din ea*). Eram Caligula și muream de moartea lui. Se repezeau să măucidă. Știam consemnul: „Repetăți! Repetați!“ (*se cutremură, apoi meditativ*) Caligula! Caesare! Eu te-am învins, nu tu pe mine! De altfel nici n-a vrut să i se spună Caesar. Dar ce-i cu capul ăsta greu al meu? Parcă am în loc de cap un bolovan. O fi plecat porumbița neagră? Las' să plece. Dar Îngerăș? Nici el nu-i la datorie? Îngerăș! Altă dată li se zicea Țucălari. Oare pe vremea lui Caligula la fel? Mă doare capul și o durere grozavă am în toți mușchii. Febră musculară la mine? (*Rîde, de unul singur, masîndu-și mușchii*). N-am ieșit din bîrlog de o săptămînă. (*Din nou cu gîndul la vis*) „Repetăți!“ „Repetăți!“ Cînd începuse visul? Dăruisem femeii 80.000 de sesterți. Da sau nu? Da. Tăinuise crima, trebuia să-i dau. Faptă mare și pe gustul meu. (*Continuă să-și depene visul în care Beizadea Popescu era Caligula*) Livia Ostilla mi-era soție atunci. N-a zis nimic? Nu, cum n-a zis nici Pisso cînd i-am luat-o și era doar noaptea nunții lor. (*Delirează ușor*) Bunica! Că nu-i bine. Ce contează bunica! Ulysse în fustă! Ia să mă mai lase în pace! Și Lolia Paulina a avut o bunică frumoasă. Dacă bunica a fost frumoasă de ce să nu fie frumoasă și nepoata! Și a fost, și am luat-o și pe ea de nevastă. Pe toate le-aș fi luat de nevastă. Și pe Caesonia am luat-o. Pe toate! (*Beizadea Popescu se scutură din delir. Schimbă vorba*). Nu numai Caligula, dar parcă eu nu le-aș lua pe toate? (*Din nou cu gîndul la vis*). Știu, știu cine era Cassius Chaerea, ucigașul: era Verdea. Și Cornelius Sabinus era Lambru. (*Rîde*) Da... exact: Verdea și Lambru în sandale, (*Rîde singur*).

(Intră în halat, somnoroasă, ciufulită, Panseluța Beraru)

PANSELUȚA BERARU: Bongiorno, Caligula. Te-ai sculat? Ascultă, boier. Știi ce mă gîndeam? Țsta era italian?

BEIZADEA POPESCU (*concesiv*): Italian, columbina tatii, mascațone. Mă-nțelegi. Dar Fiat, să știi, n-avea.

PANSELUȚA BERARU (*dezamăgită*): Și ăsta calic!

POPESCU BEIZADEA: Calic, Panseluța, dacă vrei tu, calic. Calic, dar împărat. (*Declamă*), „Născut în tabără, crescut în războaie părintești / Era o prevestire că va fi împărat“.

PANSELUȚA BERARU (*tot dezamăgită*): Împărat egal moșneag.

POPESCU BEIZADEA: Oho, Panseluța. Un moșneag din ăsta te-ar interesa și pe tine. Știi cîți ani avea Caligula cînd Chaerea (*face semnul tăierii gîtului*), harșt! ...?

PANSELUȚA BERARU: Vreo 200, ce-mi pasă.

BEIZADEA POPESCU: Nu-ți pasă, dar ca să-ți ridic nivelul, îți zic eu: 29 de ani.

PANSELUȚA BERARU (*se miră*): Douăzeci și nouă? Ți făceau așa de repede împărați? (*bănuitoare*) Nu-mi zici vrăji? Să știi de la mine: poți să-mi zici, nu-mi pasă.

POPESCU BEIZADEA: Columbină neagră! Neagră dar deșteaptă. Ai dreptate: ce-ți trebuie ție împărați?

PANSELUȚA BERARU: Auzi, boier, dar ce-mi trebuie mie știi?

POPESCU BEIZADEA (*declamator*): Troica, colombină, cu cai albi. Să crape cerul de frig, să curgă stelele cum curg din ghioc bobii și-n troică, columbina neagră, cum a făcut-o mamă-sa: învelită în sus pînă-n tălpi în blană de leopard. Nigra sum, sed pulchra.

PANSELUȚA BERARU (*bănuitoare*): Șase, boier! Fii atent, să n-avem vorbe. Blana – mucus! Dar la înjurături în franțuzește mă pricep la o adică și eu.

BEIZADEA POPESCU (*jignit*): Caligula nu înjură doamnele. Caligula, draga mea, cînd le ia de nevastă, cînd le ia capul.

PANSELUȚA BERARU (*dezgustată*): Macaronar împuțit!

BEIZADEA POPESCU: Despre morți, numai de bine. Excepție fac însă împărații. Dar Caligula e o excepție de la excepție: trebuie să-mi aducă 200.000. 100.000 dau boșorogului, că mă sufocă. Sînt dator nenorocitului de Capița, dar 100.000 tot îmi rămîn. Caligula! despre morți să dea Dumnezeu, Caligula, numai bine.

PANSELUȚA BERARU: Pe mine, boier, nu mă privește de la care macaronar iei banii, dar să-i iei, boier, că boieri falți, ca gunoiul.

BEIZADEA POPESCU (*revoltat*): Falit! Dar sînt bogat! Bogat! Asta nu pricepi tu și pace. Ce vezi aici, jur împrejur, nu sînt cărți, sînt averi. Zece biblioteci de savanți am vărsat aici. (*Arată în jur rafturile de cărți*). Zece. Nu că sînt bibliofil, nu, nici vorbă, dar mi se făcea milă. Savanții mureau și lăseau bibliotecile orfane. Lute, moștenitorii se repezeau să le vîndă la metru, la gestionari și benzinărese. Diodor, Strabo, Herodot, Suetonius la benzinărese? Se putea? Se putea, columbină? Suflet am și eu. M-am îndatorat pînă peste cap la zgîrcitul de Capița. Eu pentru femei și cărți totdeauna am sărit. Femeile și cărțile nu le-am putut lăsa în suferință.

PANSELUȚA BERARU (*disprețuitoare*): Bați cîmpii, boier. Dar poți să-i bați, mie nu-mi pasă.

BEIZADEA POPESCU (*oftează*): Bat cîmpii, columbină sălbatică, fiindcă nu sînt bine. (*Își freacă tîmplele*) Umbă capul fără mine.

PANSELUȚA BERARU: Boier, te privește. Eu infirmieră nu mă fac. Eu sînt artistă. (*Sună cineva la ușă. Pe replică, intră Îngerăș, alergînd cu cîteva gazete desfăcute*).

ÎNGERAȘ: O mare artistă! Privighetoarea Carpaților! Articol de a-ntîia în **Revista culturală**. (*Către Beizadea Popescu*) Patroane, ați înălțat-o în Pantheonul artei populare.

PANSELUȚA BERARU (*nu înțelege limbajul*): Ce bați cîmpii, domnu' Puiu?

ÎNGERAȘ: Să nu ajung să-mi spuneți numele, Puiu Coșcovel, dacă n-ați dat lovitura. Orice local cît de central n-are o cîntăreață mai apreciată decît Panseluța Beraru. Poftim. (*Îi întinde revista*).

PANSELUȚA BERARU (*citește silabisînd aproape*): „Doi ochi negri la „Doi ochi albaștri“. Adică ce?

BEIZADEA POPESCU (*satisfăcut*): Adică ești bună. Mare. Dă-i înainte.

PANSELUȚA BERARU (*citește cînd mai tare, cînd mai încet*): „Freamătă frunza lină a salcîmului cînd apare ea. Candelabrele parfumate se apleacă pînă la genunchii împărătesei cîntecului de pahar“. Adică cum?

BEIZADEA POPESCU: Adică ești bună, dă-i înainte!

PANSELUȚA BERARU: Cum adică sînt bună, cînd la „Doi ochi albaștri“ nu e vreasc de salcîm? Din lemn o fi doar butoiul de bere. Cît despre parfum: țuică și mititei. De unde ai scos-o? Unde-i asta? Salcîm și candelabre?

BEIZADEA POPESCU (*superior*): Crede și nu cerceta. Citește și nu întreba.

PANSELUȚA BERARU (*citește în continuare*): „Cînd apare împărăteasa cîntecelor lăutărești emoția ascultătorilor vibrează aerul serii ca un evantai de mătase. Toate privirile o sorb fascinate. Vraja pune stăpînire la „Doi ochi albaștri“. Nimeni nu vrea să se atingă de pahar fără să-și lumineze sufletul cu „Roata morii se-nvîrtește, țac, țac, țac“ sau „Costică, Costică fă lampa mai mică“.

(*Sună telefonul*)

BEIZADEA POPESCU: Îngerăș, azi răspunzi tu la telefon. Nu sînt acasă pentru nimeni. Ba nu, sînt acasă dar sînt grav bolnav, nu mă pot ridica din pat.

ÎNGERAȘ (*la telefon*): Reședința patronului Beizadea Popescu. La telefon Puiu Coșcovel, secretarul particular al patronului. (*Beizadea Popescu aprobă din cap*) Cine-l caută? Scriitorul Anatol Lambru? (*Se sperie*) Maestre, sînteți chiar dumneavoastră? (*Beizadea Popescu îi face semn că e bolnav*) Vai, ce plăcere, vreau să spun ce nenorocire, patronul nu poate veni la telefon. Nu... e foarte bolnav (pune mîna pe receptor) Zice că dacă nu poți veni dumneata la telefon, să duc eu telefonul la pat.

BEIZADEA POPESCU: Ai înnebunit? Să mă stresezi pe febra asta?

ÎNGERAȘ (*la telefon*): Vai, maestre, se poate? Eu sînt cîinele său credincios și aș fi gata să fiu și al dumneavoastră dar febra patronului e atît de mare că ar fi o crimă să duc telefonul la el. (*din nou mîna pe telefon*). Zice că e foarte supărat.

BEIZADEA POPESCU: Dă-l în mă-sa!

ÎNGERAȘ (*cu diplomație*): Sînt dezolat! maestre, trebuie să vă spun că e vorba de un malentendu regretabil. (*Către Beizadea Popescu*) Zice că s-a întîlnit cu Ion Cotoiu.

BEIZADEA POPESCU: Transmite-i că animalele de casă îmi fac scîrbă. Aș ține numai cîini ciobănești.

ÎNGERAȘ (se vede că traduce dificil): Patronul spune că numele acesta nu-i evocă nimic. De altfel animalele al căror nume îl poartă acest domn îi sînt complet dezagreabile.

BEIZADEA POPESCU (*fluieră, amuzat, admirativ*): Ia uite ce ciri-pește Îngerăș!

ÎNGERAȘ (*la telefon*): Viitorul domn Cotoi (*pronunță franțuzește*) a spus asta? (*acoperă telefonul cu palma*) Zice că a aflat de la Cotoiu că ai scris și al doisprezecelea Caesar.

BEIZADEA POPESCU: Să afle ce vrea. Poți să-i pun eu vată în urechi? Și așa nu aude decît cu cornetul.

ÎNGERAȘ: Beizadea Popescu zice că gura lumii e slobodă, să zică ce vrea. (*Către Beizadea*) Zice că ce ai de spus despre Caligula.

BEIZADEA POPESCU: Zic ce zice Panseluța: un macaronar împuțit.

ÎNGERAȘ (*la telefon*): Maestre, mă tem că fac un prost oficiu traducînd...

BEIZADEA POPESCU (*se enervează*): Îngerăș, nu umbla cu ciora vopsită. Nu tradu, citează. Altfel te concediez.

ÎNGERAȘ (*la telefon*): Maestre Lambru, sarcina mea ingrată este de a cita mot-à-mot. În traducere ar fi mult mai bine, poate, dar, mă rog, ad litteram sună așa: Beizadea Popescu zice ce zice Panseluța: Caligula e un macaronar împuțit. (*La telefon aude, probabil, un potop de înjurături care cad ploaie în capul lui Îngerăș și de care el se ferește ca de pietre*). Maestre Lambru, eu personal n-am nici o vină. Nici patronul. Panseluța a zis și eu am citat. Cine-i Panseluța?

BEIZADEA POPESCU (*iritat*): Cum, cine-i Panseluța? A, dacă-i așa, închizi telefonul! Dacă între noi artiștii nu ne cunoaștem... Închide, am spus!

(*Îngerăș, sfios, închide telefonul. Beizadea Popescu se amuză. E încîntat, enervarea a jucat-o numai*)

ÎNGERAȘ (*e îngrozit de propriul său gest*): Am închis telefonul în nas temutului Anatol Lambru!

PANSELUȚA BERARU: Ce, temut! Parcă-i o gîscă jumulită. Auzi! Io îi cîntam așa, de-o aluzie, „Cine a pus cîrciuma-n drum“ și el se holba și striga la mine: cine ești?

BEIZADEA POPESCU (*prăpădindu-se de rîs, strigă imitînd*): Panseluța Beraru!

PANSELUȚA BERARU (*imită pe Lambru*): Cine te-a trimis?

BEIZADEA POPESCU (*la fel*): Boier Beizadea!

PANSELUȚA BERARU (*imită*): Ce vrei?

BEIZADEA POPESCU: (*imită pe Panseluța*): Un local mai central! Conform meritelor și atributelor fizice și vocale. Ha, ha, ha.

PANSELUȚA BERARU (*continuă să imite pe Anatol Lambru*): Poliția!

BEIZADEA POPESCU: Poliția! Poliția! Poliția!

(*Amîndoi, Panseluța și patronul rîd de se prăpădesc amintindu-și scena de la Anatol Lambru. Lui Îngeraș îi e frică să rîdă pe această temă*).

ÎNGERAȘ: Mie chiar mi-e frică de poliție, cînd rîd de Lambru. Se zice că e tare de tot.

BEIZADEA POPESCU: I-a rămas buhul! În rest, nici coada n-a mai rămas din leul paraleu de altă dată.

(*Sună telefonul*)

BEIZADEA POPESCU: Doar buhul și telefonul. Please, Îngeraș!

ÎNGERAȘ (*răspunde la telefon*): Reședința patronului. Oh, maestre, eu ce să fac? Sînt între Scylla și Caribda.

PANSELUȚA BERARU (*bănuitoare*): Cum adică?

BEIZADEA POPESCU (*blazat, îi traduce*): Adică între ciocan și nicovală.

PANSELUȚA (*bănuitoare*): Nicovală ești tu!

ÎNGERAȘ (*cu mîna pe telefon*): Zice că bine, patroane, el te servește, publică în **Revista culturală** articolul despre duduia Panseluța.

BEIZADEA POPESCU (*înveselit*): Vezi că-și amintește? Nu-i chiar așa ramolit. Dacă-și amintește, îl iert.

ÎNGERAȘ (*la telefon*): Maestre, patronul își exprimă gratitudinea pentru amintirea ce-o arătați duduii Panseluța. (*Către Beizadea Popescu*) Zică că el o publică și dumneata, patroane, îți bați joc de el. Cum e asta că numai el îți face servicii?

BEIZADEA POPESCU (*uimit, bufon*): Mie mi-a făcut vreun serviciu? A sprijinit arta. E un serviciu culturii. E o excepție pentru el să slujească arta? Îl privește, Îngeraș.

ÎNGERAȘ (*la telefon*): Maestre Lambru, patronul zice că vă face onoare consecvența cu care vă puneți în slujba artei. Sprijinind pe Panseluța, sprijiniți arta națională. (*Acoperă cu mîna receptorul și vorbește către Beizadea*): Zice că-l doare pe el arta cît îl doare un picior de lemn! El vrea Caligula.

BEIZADEA POPESCU (*filozofic*): Mulți au vrut coroana lui Caligula sau măcar capul lui. Și mulți vor mai voi.

ÎNGERAȘ (*la telefon*): Maestrul zice că la Caligula mulți au rîvnit antum ori postum. Dar la telefon totuși nu poate veni căci e bolnav.

PANSELUȚA BERARU (*plictisită de discuția de la telefon reia citirea articolului din revistă*): „Linia melodică în cîntecele Panseluței Beraru stîrnește în sufletele ascultătorilor patima cîntecului de mahala...”

BEIZADEA POPESCU (*se face că aiurează, lîngă telefon, ca să audă și Anatol Lambru*). Da, e tîrziu, sigur că am luat-o pe Livia Ostilla și n-a zis nici pîs, cum n-a zis nici Piso. I-am luat-o, și gata!

ÎNGERAȘ (*la telefon*): Auziți, are febră mare, vă mai îndoiți? Aiurează. (*Către Beizadea*) Zice că se-ndoieste și de mă-sa.

PANSELUȚA BERARU (*citește, încîntată*): „Strecurînd nostalgia săniilor de altă dată, cu cai albi și țigănci furate, numai în salbe și în blănuri lungi, de leopard...”

BEIZADEA POPESCU (*continuă să aiureze*): Cum, să se-ndoiască? Am dat femeii 80.000 de sesterți... dar Chaerea e gata, mă urmărește...

PANSELUȚA BERARU (*se întrerupe din citit, atentă, lasă gaza*): Ce zici acolo, boier? Pe mine mă duci cu vorba, blănurile sînt pe hîrtie și cheltui banii cu fufele! Și mai faci și pe bolnavul! Las' că-ți pune Panseluța niște ventuze de nu le poți duce.

BEIZADEA POPESCU (*aleargă să nu-l prindă Panseluța*): Ah, dacă m-ar urmări Chaerea mi-ar fi mai ușor decît cu Panseluța.

ÎNGERAȘ (*la telefon*): E muncit rău patronul. Un munte de noroc și tot e degeaba pentru pielea lui acum.

BEIZADEA POPESCU (*încearcă să se ferească de Panseluța*): Sesterții s-au dus dracului acum 2000 de ani. Caligula e oale și ulcele dar Panseluța e aici, cu ventuzele pregătite. (*Duios*): Columbina, trebuie să te instruiesc în istorie ca să apelezi doar la timpul prezent.

PANSELUȚA BERARU (*continuă să alege după Beizadea Popescu și amîndoi în jurul lui Îngeraș*) Te-nvăț eu boier, să zici prezent imediat.

BEIZADEA POPESCU: Cred că-mi dau sufletul. *Ars longa vita brevis.*

ÎNGERAȘ (*la telefon*): Zice că-și dă sufletul. *Ars longa vita brevis.* Maestre Lambru, I-am citat textual.

BEIZADEA POPESCU: Ascultă, porumbița sufletului meu, banii sînt ai lui Caligula, femeia la fel.

ÎNGERAȘ (*la telefon, ascultă, apoi, cu mîna pe receptor*): Patroane, patroane, o bombă: Anatol Lambru a zis că a burdușit o geantă cu bani, chiar dacă ești bolnav, nu te deranjează. Vine pînă la prag, îți dă geanta și-ți cere un fleac.

(*La auzul acestei vești Panseluța se oprește brusc, foarte interesată, chiar surprinsă*)

BEIZADEA POPESCU (*trăgîndu-și sufletul*): Caligula?

ÎNGERAȘ: Exact.

BEIZADEA POPESCU (*despre Panseluța*): Of (*abia mai suflă*) Triumful materiei asupra spiritului îmi pune mari probleme.

ÎNGERAȘ (*la telefon*): Maestre Lambru, i-am comunicat propunerea, dar triumful materiei asupra spiritului îl împiedică momentan să trateze în vreun fel propunerea avansată.

PANSELUȚA BERARU (*calmată, nu-i vine nici ei a crede, dar e mulțumită*): Văd că macaronarul ăsta e o bună pușculiță. Te iert, boier, da' nu mult. (*la revista și iese*).

ÎNGERAȘ (*încă la telefon*) Domnul Lambru vrea un răspuns, ceva...

BEIZADEA POPESCU (*se așează sfîrșit în fotoliu*): Spune-i că dacă mă lasă Panseluța cu zile mai vorbim.

ÎNGERAȘ: Patronul e deprimat și spune că dacă rămîne în viață e O.K. Tot respectul, maestre Lambru, sluga dumneavoastră. (*Închide telefonul*).

BEIZADEA POPESCU (*il maimuțărește*): Slugă, ai! Tot respectul lui Îngeraș către maestrul Lambru! Ai! Și vrei să-i fii și cîine credincios. Ai? Să știi, Îngeraș, slugă la doi stăpîni se mai poate. Dar cîine credincios la două case, niciodată! Nu jigni animalul. Eu ți-am zis, aș vrea un cîine ciobănesc! (*Bate la ușă și intră Ion Cotoiu*) Dar asta-i viața. Vrei dulău, și ai parte de cotoi. Bonjur amice, ce se aude? Vin turcii?

ASTERISC CĂCIULĂ (*strălucește ca o lună plină*): Respectele mele, patroane. Am ținut minte și n-am uitat o literă. Am povestit la vecini, la prieteni și la dușmani, și mai ales la **Revista culturală** și la **Gazeta literară**, să moară și domnul Lambru și domnul Verdea

de ciudă. Să le crape fierea în ei, nu alta, cînd au aflat că-i scoți pe linie moartă cu Caligula.

BEIZADEA POPESCU: Măi, cotoiaș viteaz, să nu te doară capul. Nu-ți mai forța mintea să gîndești așa departe. Ai concediu de la mine toată săptămîna. O săptămîna întreagă nu mai calci pe aici. S-a 'nțeleș?

ASTERISC CĂCIULĂ (*se milogeste*): Vai, patroane, dar mi-ați promis! Ați zis textual: dacă ieși bine la testul de memorie, continuăm.

BEIZADEA POPESCU (*diplomatic*): Păi, continuăm! Dar, băiețaș, asta-i proba a doua: răbdare. Ai, sau n-ai?

ASTERISC CĂCIULĂ (*prost, se aprinde din nou*): Dacă trebuie, rabd cît o cămilă.

BEIZADEA POPESCU (*cu înțelegere*): Nu te canonesc. Îmi ajunge să rabzi și cît o pisică. N-o să scot eu sufletul din tine. Au revoir, amice.

(*Îngeraș îl conduce pe Asterisc Căciulă și se întoarce în fugă*).

ÎNGERAȘ (*speriat*): Patroane, prăpăd. Abia l-am scos pe ușă că la colțul casei, pe cine crezi că văd venind încoace, val-vîrtej?

BEIZADEA POPESCU: Verdea! Îngeraș, pe cai. Sînt bolnav, nu pot vorbi cu nimeni.

ÎNGERAȘ (*speriat*): Patroane, ascultă, sună ca disperatul. A văzut c-a ieșit Asteriscul și m-a văzut și pe mine. Nu pot să nu deschid.

BEIZADEA POPESCU (*se aruncă repede în pat, îmbrăcat și încălțat, ia un fular de la gîtul lui Îngeraș și și-l răsucește în jurul capului*): Mor! Să vedem ce curaj are în fața unui muribund. Hai, Îngeraș, aruncă-l în groapa cu lei și fă-ți numărul.

(*Îngeraș merge să-i deschidă, ia o față tristă și disperată. Se întoarce cu Verdea*).

ÎNGERAȘ: Vai, ce onoare. Într-un moment atît de nenorocit.

VERDEA (*intră decis, bănuitor*): Să vedem cine nenorocește pe cine. (*Dă cu ochii de Beizadea Popescu*): Dar ce faci, patroane? Pui trotil în oraș și te culci?

BEIZADEA POPESCU (*geme sub pătură...*) Oh! Vai!

ÎNGERAȘ: Nenorocire, maestre Verdea. Patronul a căzut la pat. E bolnav și... (*îl trage la o parte și-i șoptește la ureche*) Mă tem că e chiar pe moarte.

VERDEA (*e nelămurit, nu prea crede*): Cum așa?

ÎNGERAȘ: Nu știu, maestre, din senin. El care n-a fost bolnav vreodată, a căzut așa, cum cade bradul. Vai de capul și de zilele mele. Unde mai găesc eu patron ca el...

BEIZADEA POPESCU (*aparte*): Nici nu s-a răcit mortul și Îngeraș caută alt stăpîn. Lichea! Sînt dezamăgit. N-ajunge ăsta canalie în veci.

VERDEA: Ce zice, ce zice?

ÎNGERAȘ: Aiurează, maestre, aiurează.

VERDEA (*prudent*): Aiurează, dar depinde ce.

BEIZADEA POPESCU (*se preface că vorbește sub presiunea febrei*): Caligula! Morții mă-nconjoară. Morții tăi, Caesare. Unde e Iulia? Unde sînt senatorii? Am judecat. Voi toți trebuie să fiți morții fiindcă vouă nu v-a plăcut spectacolul.

ÎNGERAȘ (*intră în joc*): Ba mi-a plăcut, stăpîne.

BEIZADEA POPESCU: Nu, nu v-a plăcut. N-ai aplaudat, și-ai adus și conspiratorii. (*Arată spre Verdea*) Iată conspiratorii.

VERDEA (*speriat*): Nu sînt conspirator, sînt Verdea.

BEIZADEA POPESCU (*continuă să aiureze*): Vezi, recunoaște. Să fie tîrît în Gemonia.

MAGDIN VERDEA (*se scutură înfiorat*): Ce nebunie! (*Către Îngeraș*): Am auzit c-a terminat „Caligula“. Ne-nțelesesem să mi-o dea. Vuieste orașul, dar nu înțeleg de ce mie nu mi-a spus nimic. Am adus banii. Patroane, îți dau, îmi dai. Nu mă uit la preț. (*Desface o geantă mare cu bani. Se apropie de patul lui Beizadea Popescu*).

ÎNGERAȘ (*face ochii mari*): Ce nenorocire, să se îmbolnăvească tocmai acum!

MAGDIN VERDEA: Da, ciudată treabă. Bine totuși că a apucat să scrie „Caligula“. Era păcat să se înmormînteze „Caligula“ odată cu Beizadea.

BEIZADEA POPESCU (*prin somn*): De mă voi scula, pre mulți am să popesc.

MAGDIN VERDEA: Ce zice, ce zice?

ÎNGERAȘ: E o replică din „Caligula“. Așa le zicea Caligula asasinilor.

MAGDIN VERDEA (*rîde destins*): Dar n-a mai popit pe nimeni. Amin!

BEIZADEA POPESCU: Idiot.

ÎNGERAȘ (*prudent*): Caligula, da.

MAGDIN VERDEA (*ia o hotărîre*): Ascultă domnule...

ÎNGERAȘ: ...Puiu Coșcovel, maestre. Pentru intimi sînt Îngerăș.

MAGDIN VERDEA: Îngerăș? Acum chiar că se potrivește. Ascultă, domnu' Îngerăș, știi ce mă gîndeam? Un secretar particular e o persoană importantă. El are multe chei.

BEIZADEA POPESCU (*tot aiurînd*): Are, dar nu se potrivește.

MAGDIN VERDEA (*bănuitor*): Parcă zicea ceva.

ÎNGERAȘ: Febră mare, 40 de grade.

MAGDIN VERDEA: Tocmai, domnu' Îngerăș, febra e mare, domnul Beizadea aiurează, dar mă gîndesc, dumneata, care ai mintea nu numai limpede...

ÎNGERAȘ (*prevenitor*): Nimic din ce pare limpede nu-i așa.

MAGDIN VERDEA (*lingușitor*): Modestia, tinere, e o prostie, nu o virtute. Deci, cum spuneam, dumneata care ai mintea nu numai limpede, dar și pătrunzătoare, într-un moment ca acesta trebuie să-ți asumi rolul pe care ți l-au conferit patronul dumitale și destinul.

ÎNGERAȘ (*prudent*): Nu-mi pot permite să cred în atîta prețuire.

BEIZADEA POPESCU (*aiurează*): Îți permit eu, n-avea grijă.

MAGDIN VERDEA (*suspicios*): Crezi că i-a mai scăzut febra?

ÎNGERAȘ: Nici vorbă. Patronul e în toate consecvent. Chiar și în boală.

MAGDIN VERDEA: Da, ai dreptate. Nu? (*glumește*) E o culme a consecvenței. Dacă moare – moare. VIII cu VIII, morții cu morții. Nu-i așa, domnu' Îngerăș?

BEIZADEA POPESCU (*aparte*): Ciocli de ocazie.

ÎNGERAȘ (*prudent*): Nu credeți că ar fi bine să vorbim ceva mai încet? Oricum, e un bolnav.

MAGDIN VERDEA (*și mai lingușitor*): Mon Ange, după cum văd, e aproape un fost bolnav. Acum ar trebui să fie fericit. Unii n-ajung între îngeri nici în cer, alții au parte chiar pe pămînt. Ha, ha, ha!

ÎNGERAȘ (*diplomat*): Totuși, vă asigur, mi se rupe inima.

BEIZADEA POPESCU (*aparte*): Ți se rupe, scumpule. Că nu mă poți îngropa, cu adevărat.

MAGDIN VERDEA: Domnu' Îngerăș, vă cunosc și vă respect sentimentele. Dealtfel trebuie să vă încredințez că durerea pe care o încercați e la fel de mare cu durerea mea. (*Se smiorcăie*) Să pierzi un asemenea om înseamnă să-ți pierzi rostul în viață.

BEIZADEA POPESCU: (*cu subînțeles*): Aici e sincer.

MAGDIN VERDEA (*schimbă tonul*): Dar să fim bărbați. Să înfruntăm nenorocirea cu capul sus și gândul departe.

ÎNGERAȘ (*diplomatic*): Depinde cât de departe bate gândul maestrului.

MAGDIN VERDEA: Să discutăm americaneste.

BEIZADEA POPESCU (*ridică capul să se uite după ei, fluieră admirativ*).

MAGDIN VERDEA (*atent*): S-a auzit ceva.

ÎNGERAȘ (*echivoc*): Destinul. Deci, spuneți să discutăm americaneste.

MAGDIN VERDEA (*îl ia de mână, i se uită în ochi. Pauză lungă pentru efect*): Îți dau – îmi dai.

ÎNGERAȘ (*e tentat de o asemenea propunere, dar știe că e o iluzie*): Dacă ar fi după mine...

BEIZADEA POPESCU (*aparte*): Slavă domnului, nu e!

MAGDIN VERDEA: Domnu' Îngeraș, Mon Ange, știi ce vă strică pe voi tinerii? Pripeala. Dar te înțeleg: și eu am fost tânăr, mai toți am fost tineri. Dar voi n-ați fost ca noi, așa că ascultă de unul bătrîn. Dacă ai vrea, ai putea.

ÎNGERAȘ: Mă onorează prețuirea maestrului, dar mă tem că n-o merit.

MAGDIN VERDEA (*insinuant*): Te-ar aranja s-o meriți. (*Arată spre geantă și șoptește*): Jumătate.

BEIZADEA POPESCU: Neam parșiv de negustori.

ÎNGERAȘ (*ușor jignit*): Maestre, ori n-am înțeles bine, ori am auzit prost.

MAGDIN VERDEA (*repetă ca să fie clar*): Mon Ange, ai jumătate.

ÎNGERAȘ (*vexat*): Și cealaltă jumătate?

BEIZADEA POPESCU (*încântat*): Așa, Îngeraș, ăsta vrea capodopere la solduri?!

MAGDIN VERDEA: Păi, ajunge.

ÎNGERAȘ: Dar mai înainte ați venit cu geanta întreagă pentru aceeași afacere. Nu vă mai satisface?

MAGDIN VERDEA: Prețul întreg era pentru... Dumnezeu să-l ierte... (*Arată către Beizadea Popescu*)

BEIZADEA POPESCU: Îngeraș, ia-l din fața mea, că uit că sînt pe moarte.

ÎNGERAȘ (*precipitat*): Bateți în lemn, maestre. Nu e vorba decît de o simplă gripă.

MAGDIN VERDEA (*decis*): Gripă! Nici o gripă nu e simplă. Te ia cu frig, te ia cu cald, frisonezi, aiurezi, din gripă dai în bronșită, din bronșită în pneumonie sau pleurezie și gata. Ca să nu mai vorbim că gripele astea sînt și ele spaniole, asiatice, indiene, australiene, groenlandeze, filipineze... Cum să te lupți cu ele? Ești european, civilizată, lumea veche, n-ai cum să-i rezisti. Iluzia, fiul meu, e frumoasă, dar singurul său fruct e decepția. Să fim realiști și să ne hrănim doar cu adevărul. Spune da!

BEIZADEA POPESCU (*încet, lui Îngeraș*): Boule! Spune „de ce“. Ține la preț!

ÎNGERAȘ (*timid*): De ce?

MAGDIN VERDEA: Cum, de ce?

ÎNGERAȘ: De ce jumătate.

MAGDIN VERDEA: Păi dai ce n-ai. Dai ce n-ai și te alegi cu o grămadă de bani. Recunoaște că patronul nu te-ar fi plătit niciodată cu atîta.

ÎNGERAȘ: Recunosc. Și mai recunosc și altceva. Că patronul nu ți-ar fi dat „Caligula“ la jumătate de preț.

BEIZADEA POPESCU: Dacă ăla o fi prețul!

MAGDIN VERDEA: Patronul! Patronul e una și Îngeraș e alta.

ÎNGERAȘ: Exact. Dar în această aserțiune introduceți o greșeală de logică, maestre.

BEIZADEA POPESCU (*îl place*): Ia te uită, Îngeraș, ia înălțime. Să vedem.

MAGDIN VERDEA: Băiețel, ai noroc că-mi ești drag. Am eu un faible pentru dumneata. Altfel mi s-ar părea o insolență peste care n-aș putea trece. Și care e, mă rog, greșeala de logică pe care o fac cînd spun că una e patronul și alta Îngeraș?

ÎNGERAȘ: Patronul e una, Îngeraș, alta, dar „Caligula“ e același.

BEIZADEA POPESCU (*ca la meci*): Arde-l Îngeraș, mută-i fălcile.

MAGDIN VERDEA: Te arunci băiete, ești lacom.

ÎNGERAȘ: Maestre, iertare. Eu nu vreau nimic. Am desfășurat împreună un exercițiu de logică pe care l-am descompus ca pe o broască la ora de disecție.

MAGDIN VERDEA: Pentru ce?

ÎNGERAȘ: Pentru știința logicii, evident.

MAGDIN VERDEA (*prudent*): Tinere! Domnu' Puiu! Să înțeleg că-ți bați joc de mine?

ÎNGERAȘ: Eu, maestre? Aș avea eu inima asta? Și dacă aș avea, vă spun cinstit: n-aș avea curajul.

MAGDIN VERDEA: Asta zic și eu. Te-aș mătura cât nici nu clipești. Dar, prietene, de ce nu vrei să colaborezi?

ÎNGERAȘ (*sincer*): Chiar dacă aș vrea, n-aș putea.

MAGDIN VERDEA: Să facem ce ai spus. Să desfășurăm împreună un exercițiu de logică. Ca o ședință de disecție.

BEIZADEA POPESCU: Încă una? Necrofori!

ÎNGERAȘ: Voia maestrului.

MAGDIN VERDEA: Așadar, ești secretarul patronului de-o viață.

ÎNGERAȘ (*modest*): Să nu exagerăm.

MAGDIN VERDEA: Nici o exagerare. Mă gîndesc la viața lui. (*arată spre Beizadea Popescu*). Cine cunoaște mai bine decît secretarul intențiile patronului, amicitțiile sale? Ambițiile, calculele, interesele? Nu? Un secretar, ce este un secretar? E conștiința patronului său. Dacă nu-i asta, nu-i nimic. Și sper că nu vrei să fii nimic, domnu' Îngeraș. Să continuăm, deci. Patronul a colaborat, știi bine, mult și cu folos cu dramaturgul Magdin Verdea.

BEIZADEA POPESCU (*ca prin vis*): Și Anatol Lambru.

MAGDIN VERDEA (*tresare, speriat*): Ce zice? De ce pomenește acest odios nume?

ÎNGERAȘ: Aiurează. Nu v-am spus? Întîmplările zilei au trecut în subconștient și acum, mai tare peste toți, și peste patron, e subconștientul.

MAGDIN VERDEA (*negru de furie*): Subconștientul și Anatol Lambru!

ÎNGERAȘ: N-am zis asta, maestre.

MAGDIN VERDEA: Ba ai zis. Nu retracta că n-ai cum. Am auzit cu urechile mele și eu nu am memoria scurtă cât praful de la chibrit ca Anatol Lambru. Ai zis: întîmplările zilei au trecut în subconștient

și acum subconștientul e mai tare peste tot și peste patron. Ai zis sau nu?

ÎNGERAȘ: Am zis.

MAGDIN VERDEA: Ai zis. Recunoști. (*Amenințător*) Și acum să-mi spui ce cauți în subconștientul patronului licheaua de Anatol Lambru.

ÎNGERAȘ (*ingenuu*): „Caligula“.

MAGDIN VERDEA (*înfuriat*): Vezi! Și mai zici că sînt nebun! Că n-am ochi și n-am urechi să văd. O sucești c-o fi, c-o păți, că jumătate de preț, că o eroare de logică, că-i laie, că-i bălaie și nu zici că te-ai înhăitat cu o secătură. Recunoaște! Cît ți-a dat?

ÎNGERAȘ (*ingenuu*): Cine?

MAGDIN VERDEA (*turbat*): Nu mă scoate din minți că te trimit să fii secretarul patronului și pe lumea ailaltă. Spune: cît ai luat?

ÎNGERAȘ: Eu?

MAGDIN VERDEA: Dar cine? Fecioara Precista? Spune, cît ți-a dat?

ÎNGERAȘ: Cine?

MAGDIN VERDEA (*turbat*): Nu mă fierbe, Îngeraș, că te trimit în ceruri.

BEIZADEA POPESCU (*interesat*): Hai că-ncepe să-mi placă.

MAGDIN VERDEA: Dacă ții cu tot dinadinsul, ajungi acolo imediat. Locul îngerașilor nu e pe pămînt. Pe pămînt se apucă să facă prostii. Se înhăitează cu fosila de Lambru și vinde ce nici cu mintea n-ar merita să atingă.

ÎNGERAȘ (*tot ingenuu*): Eu, lui Lambru?

MAGDIN VERDEA: Te-a trădat Beizadeaua. Lambru își făcuse culcuș în subconștientul nenorocitului ăsta pe care tu îl furi ca un hoț la drumul mare. Spune repede: i-ai dat sau nu i-ai dat!

ÎNGERAȘ: Ce? Cui?

MAGDIN VERDEA (*aproape explodează de nervi*): „Caligula“, nemernicului, și nu mai pune întrebări angelice că diavolul din mine scoate coarnele cît ai clipi.

ÎNGERAȘ (*ingenuu*): Păi cum să-i dau „Caligula“ prin telefon?

MAGDIN VERDEA (*perplex*): Care telefon?

ÎNGERAȘ (*arată*): ăsta.

MAGDIN VERDEA (*enervat la culme*): Mai am un pic și explodez. Văd și eu că ăsta-i un telefon. Dar ce legătură are cu ce întreb eu?

ÎNGERAȘ: Singura legătură. Când patronul a căzut bolnav, Anatol Lambru l-a sunat.

MAGDIN VERDEA: Normal. Să nu se așeze fosila în capul mesei, să piardă el rîndul la colivă?

ÎNGERAȘ: Desigur, dar patronul n-a putut vorbi cu el.

MAGDIN VERDEA (*către Beizadea Popescu*): Bine, i-ai făcut, patroane, bravo. Țsta prieten! Mort, mort, dar caracter. O să te pomenesc cu recunoștință.

ÎNGERAȘ: Și dacă n-a vorbit patronul, am vorbit eu.

MAGDIN VERDEA (*la capătul răbdării*): Ascultă, drăguțule. Dar tu o gripă spaniolă sau africană nu servești? Una care să mă împingă la cheltuială, să-ți cumpăr pardesiu de PFL, ai? Ce zici? De ce numai patronul și secretarul său – nu? Ce zici?

ÎNGERAȘ: Ce i-am zis și maestrului Lambru.

MAGDIN VERDEA: I-ai zis, deci. Mărturisește tot, poate mai ai o șansă.

ÎNGERAȘ: Că pînă se însănătoșește patronul, nu pot să spun nimic despre nimic, și mai ales despre „Caligula“.

MAGDIN VERDEA (*explozie de bucurie*): Ai făcut asta, domnul meu? Ai avut atîta tărie de caracter încît să-i închizi botul colivarului? Ai probat atîta superioritate morală? (*teatral*) Ecce homo! Vino să te îmbrățișez, Îngeraș. (*Încearcă să-l împace*) Mon Ange, te rog, iartă-mi ieșirea de mai înainte. M-au adus la dezesperare intrigile și mojiciile unuia care are pretenția să se considere în rîndul literaților. Mi-e rușine că am putut să te bănuiesc, fie și-o singură clipă. Dar într-o lume plină de corupție și lipsită de simț moral fapta dumitale are înălțimea Everestului. Bravo, națiune, c-ai putut da un asemenea exemplar! Tinere, după ce... (*face semnul crucii asupra lui Beizadea*) ești omul meu!

(*Cortina*)

ACTUL III

Popescu Beizadea e în pat, bolnav. Nu se prefacă. Înfășurat la cap, învelit bine, tremură și geme slab. Intră încet, calm, dar fără precauții speciale, un bătrîn care abia merge dar e foarte pedant; e Vasile Ianculescu Capița. Își dezbracă pardesiul și dintr-o sacoșă scoate un scăunel pliant, de pescar, pe care îl pune alături de pat, la oarecare distanță. Se așează ca să-l supravegheze pe Beizadea Popescu care e pe moarte. Peste puțin intră Îngeraș. Nu-l va observa pe bătrînul. Îngeraș pășește pe vîrfuri, prudent, se apropie de patul lui Beizadea Popescu și face semn că Beizadea e pe ducă, deci, totul e în ordine. Se apropie de telefon, îl trage cît mai departe, și formează, prudent, un număr.

ÎNGERAȘ (*șoptit, conspirativ*): Alo, domnul Verdea? Aici Îngeraș. Cotele apelor Dunării: Turnu Măgurele – staționează. Orșova – gheață la mal. Aștept indicații.

CAPIȚA (*calm, în spatele lui*): Poți vorbi mai tare, tinere. Nu mă deranjează.

ÎNGERAȘ (*surprins, sare, gata să se apere strigă foarte îngrozit*): Cine ești?

CAPIȚA (*tot calm*): Moștenitorul.

ÎNGERAȘ (*nu-și revine*): Ce?! Cum?! Ce moștenitor?!

CAPIȚA (*tot calm arată spre Beizadea*): Moștenitorul dînsului.

BEIZADEA POPESCU (*se trezește, dă cu ochii de Capița, cu voce slabă*): Ai venit?

CAPIȚA: Am venit, fii liniștit.

BEIZADEA POPESCU (*geme*): Da, sînt foarte liniștit. Liniștit... Din ce în ce mai liniștit și în curînd o să mă liniștesc de tot.

ÎNGERAȘ (*protestează lingușitor*): Vai, patroane, ce spui? Bate în lemn. Nu chema nenorocirea.

BEIZADEA POPESCU (*arată spre Capița*): Ce s-o chem, c-a venit singură.

ÎNGERAȘ (*către Capița*): Domnule, să mă prezint și să te prezinti. Sînt Puiu Coșcovel, secretarul particular al patronului.

CAPIȚA: Creditorul. Țsta sînt: Vasile Capița. Și dacă e să zic ce vreau, ce să vreau. Banii mei. Eu am împrumutat și dînsul... se

duce. De-aceea e bun testamentul. Am auzit că-i bolnav, am venit într-o fugă; dar dacă am făcut testamentul sînt mai sigur.

ÎNGERAȘ: Mai sigur cum?

CAPIȚA: Moștenesc tot.

BEIZADEA POPESCU (*voce slabă*): Vezi, Îngeraș, și mai zici să bat în lemn. Și lemn mi-aduce moștenitorul.

CAPIȚA: Testamentul e literă de lege. Lemn de cireș ai zis, ai lemn de cireș. O să te convingi.

BEIZADEA POPESCU (*geme, dar își păstrează causticitatea*): Vezi, Îngeraș, bine e să ai un moștenitor. Nu te mai simți singur cînd pleci de pe lumea asta.

CAPIȚA: Așa e!

BEIZADEA POPESCU: Mă bucur că ești în asentimentul meu. Altfel muream neconsolat.

ÎNGERAȘ: Patroane, nu mai vorbi de moarte că mor și eu.

BEIZADEA POPESCU (*îi amintește de discuția cu Verdea*): Înainte nu se înmormîntau slujitorii odată cu stăpînii? Ce onoare! Dar nu trebuie să mori pentru asta. Nu! Onorat, dar viu.

ÎNGERAȘ: Patroane, fidelitatea mea n-are cuvinte.

BEIZADEA POPESCU (*voce slabă, abia vorbește*): Ești norocos. Numai eu...

CAPIȚA: Fiecare cu norocul lui. Să ne mulțumim cu ce ne dă Dumnezeu.

BEIZADEA POPESCU: Și dacă nu e de le Dumnezeu? Dacă ar fi, Îngeraș – îngeraș cum este – ar ști.

CAPIȚA: Nu lua în rîs cele ce trebuiesc privite cu sfială.

BEIZADEA POPESCU: De rîs îmi arde mie? Am rîs la început, m-am prefăcut bolnav, am zis că sînt pe moarte, și am și căzut.

CAPIȚA: Cine rîde la urmă, rîde mai bine.

ÎNGERAȘ: Ceasul rău, patroane!

BEIZADEA POPESCU: Ceasul zici? Cît o fi? Să iau pastilele. Poate mai ajută la ceva.

CAPIȚA: Dacă n-ajută, măcar îndulcește gîndul.

BEIZADEA POPESCU (*aparte*): Taci, cobe!

CAPIȚA: Ce-ai spus?

BEIZADEA POPESCU: Taci cobe, e un personaj din „Caligula“. Un bătrîn. El a vrut să-l omoare pe Caligula, Caligula l-a aflat și (*face semnul tăierii*) harșt!

CAPIȚA: Nu știi de Tacicobe. Dacă ăsta a fost omorît bătrîn, pe Caligula l-au ucis tînăr. Ha, ha, ha, tot Tacicobe a cîștigat!

ÎNGERAȘ: Ce-i nebunia asta? De un ceas se învîrte casa cu mine și nu înțeleg nimic.

BEIZADEA POPESCU: Nu-i nebunie, e prostie. Și acum să te corectez, să-ți am grija, Îngeraș?

ÎNGERAȘ: Cine-i cu prostia?

BEIZADEA POPESCU: Boala, Îngeraș. Boala. M-a nimerit pe mine și nu alături.

CAPIȚA (*rîde*): Alături era domnul Îngeraș, hi, hi, hi!

ÎNGERAȘ (*furios, intră în joc*): Patroane, Tacicobe a murit în chinuri groaznice.

BEIZADEA (*surîde slab*): Da, Îngeraș, dar cînd a vrut Caesarul și nu calul. Dar și calul lui era senator. (*Sună cineva la ușă*). Vezi, Îngeraș cine poate să vină.

(*Îngeraș merge să deschidă. Intră peste el, dîndu-l la o parte, doi bărbați hotărîți. Sînt tocmiți de Capița să-i facă sicriul lui Beizadea Popescu și-au venit să-i ia măsurile*).

PRIMUL BĂRBAT: Gata, unde-i?

ÎNGERAȘ (*nu-nțelege*): Ce-i asta?

AL DOILEA BĂRBAT: V-am spus, am venit, dați-l pe mîna noastră.

ÎNGERAȘ: E o confuzie, ce căutați?

BEIZADEA POPESCU (*îi displace total, se sperie*): Cine-s ășta? Ce e gata?

PRIMUL BĂRBAT (*îl vede, nu-i răspunde, dar înțelege că el e clientul*): A, dînsul e. (*Se îndreaptă hotărît spre Beizadea*).

AL DOILEA BĂRBAT: Îl aranjăm imediat.

BEIZADEA POPESCU (*nu le înțelege intențiile, strigă*): Afară, afară! Îngeraș, dă-i afară. Ce caută ăștia în casa mea??

PRIMUL BĂRBAT (*calm*): Am mai văzut noi d-astea. Stai cu minte, puișor, de-asta sînt plătit.

AL DOILEA BĂRBAT: Sîntem profesioniști. Terminăm în două minute. (*Se apropie amîndoi de Beizadea Popescu, unul îl prinde*

de umeri, altul de picioare, Beizadea se zbate, țipă, Îngeraș se teme, se dă după un fotoliu, doar Capița stă liniștit pe scăunel).

BEIZADEA POPESCU (*țipă, se zbate în mâinile celor doi*): Moștenitorul, să mă apere moștenitorul!

CAPIȚA: De plătit, am plătit. În rest nu mă bag. Fiecare cu meseria lui.

BEIZADEA POPESCU (*disperat, ca din ghearele morții*): Ucigașii, hoții, ajutor!

PRIMUL BĂRBAT (*profesional*): Tăticu', gura mică. Toți vor să scape, dar tot în mâna noastră sfârșesc.

AL DOILEA BĂRBAT: Puișor, noi sîntem creditorii. Ce croim noi, sfînt e! (*scoate un metru metalic și se apropie de Beizadea Popescu. Beizadea își pierde cunoștința, cei doi, aplecați deasupra lui, îl măsoară*).

ÎNGERAȘ (*se teme, și de acolo de unde e ascuns cheamă șoptit*): Patroane, patroane. (*I se pare că cei doi l-au omorât*) E mort!

PRIMUL BĂRBAT: Să fie doi pe cît...??

AL DOILEA: Cred că cincizeci. E mare, barosanul.

ÎNGERAȘ (*îngrozit*): E mort!

PRIMUL BĂRBAT: Încă nu, ai răbdare. (*Se apropie de Popescu Beizadea, îi dă o palmă*): Curaj, puișor, ce te-ai muiat așa? Fii bărbat!

AL DOILEA BĂRBAT: Iese un pardesiu pe cinste. Lemn de cireș. O să-ți placă. Lustruit, are băiatul grijă. (*Pleacă amîndoi*).

(*Îngeraș e îngrozit; Capița e calm*)

BEIZADEA: (*se uită după ei și nu înțelege ce s-a petrecut; după ce înțelege leșină din nou șoptind*) Ucigașii!

(*Cortina*)

sfârșitul primei scene

Scena a II – a

Biroul lui Lambru. Lambru citește ca de obicei.

Intră Panseluța Beraru. E gătită la șapte ace și e hotărîtă. Știe că Lambru nu aude și-l face atent punînd mîna pe manuscritele pe care le citește Lambru.

PANSELUȚA BERARU: Am venit să vorbim.

ANATOL LAMBRU: Da, da, avem chestiuni importante.

PANSELUȚA BERARU: Pentru importante, boier, nu mă deranjam. Arde! Ți-am spus și la telefon: vrei sau nu vrei.

ANATOL LAMBRU: Se poate, duduie... (*nu-și amintește numele*)?

PANSELUȚA BERARU (*cu dispreț, dar concesivă*): Sînt o stea a muzicii de mahala și dumnealui nu-și amintește nici ce e în buletin. Panseluța.

ANATOL LAMBRU: Da, da. Da, duduie. Duduia Steluța. Vreau tare, tare de tot.

PANSELUȚA BERARU (*neîncrezătoare*): Și după aia strigi „cine ești și ce vrei“? (*îl imită*)

ANATOL LAMBRU (*împăciuatorist*): Ehe! Duduie, duduie...

PANSELUȚA BERARU (*calm*): Panseluța. Stea a muzicii cu lăutari.

ANATOL LAMBRU: Duduia Margareta, se poate să te manifesti cu reticență. Eu un lucru vreau de la dumneata și am să-l obțin.

PANSELUȚA BERARU: Dacă-l vrei, te costă. Panseluța nu face pomeni.

ANATOL LAMBRU (*ștrengar, senil*): He, he, hoată dulce. Cri-zantemă șireată!

PANSELUȚA: (*îl corectează calmă*): Panseluța, boier.

ANATOL LAMBRU (*iremediabil ramolit*): Da, da, duduie Garofița. Mă costă, da', de vrut vreau. Nici noaptea, nici ziua nu pot dormi. Gîndul mă muncește.

PANSELUȚA BERARU: Nu te mai munci, boier, că te muncesc eu dacă-ți trebuie. Cît?

ANATOL LAMBRU (*zgîrcit*): Păi, te-alegi, te-alegi. O mie întreagă.

PANSELUȚA (*furioasă*): O mie? Dă-i-o lui tac-to! (*Se ridică și pleacă*)

LAMBRU (*speriat*): Unde fugi, unde fugi, duduie Lăcrămioara?!

PANSELUȚA (*tot furioasă*): La Verdea. Căutam un bărbat și-am dat de babă.

ANATOL LAMBRU (*ca trezit din somn*): Nu! Nu mă părăsi duduie Violeta, ai suflet!

PANSELUȚA BERARU: Nu de suflet îți arde dumitale și nici mie. Dai sau nu dai banii?

ANATOL LAMBRU (*pierit*): Cît?

PANSELUȚA BERARU: Toți.

ANATOL LAMBRU: Cum toți?

PANSELUȚA BERARU: Verdea dă 200.000. Îi iau de la el.

ANATOL LAMBRU: Nenorocitul! Haimanaua!

PANSELUȚA BERARU: Haimana, haimana, dar deschide punga.

ANATOL LAMBRU: Nu te du la el, că mi se usucă sufletul.

PANSELUȚA BERARU: Lasă sufletul, nu dă el de milă, dar ăsta-i prețul.

ANATOL LAMBRU: Dar ăsta era prețul pentru patron!

PANSELUȚA BERARU: Și ce? Cumperi altceva? Altă găscă în altă traistă? Tot macaronarul ăla împuțit. Dar mai repede hotărăște-te, că n-am timp. Eu la filozofi mă plictisesc și mă enervez. Vrei, dai. Nu vrei, orevoar musiu. Cred că am învățat destulă italienească ca să te salut din mers.

ANATOL LAMBRU: Dудuie Crizantemă, stai cuminte, dau tot ce vrei. Da, amarnică ești! Nu știu cum o scotea Beizadeaua la capăt cu dumneata. Dumnezeu să-l ierte.

PANSELUȚA BERARU: Dumnezeu să-l ierte că prost mai era. A băgat o grămadă de bani în hîrțoage și în loc să scoată banii pe macaronar, a căzut la pat.

ANATOL LAMBRU (*îngrijorat*): Și dacă se scoală?

PANSELUȚA BERARU: Se scoală degeaba. Că-l așteaptă ăla să-i mănînce coliva.

ANATOL LAMBRU: Ce să-i mănînce...?

PANSELUȚA BERARU: Nu mă întrepu, că mă enervez. Colivarul stă la capul lui. I se uită în gură, să vadă pe unde îi iese sufletul. Cum iese, pac, a pus mîna pe pod, că e moștenitor.

ANATOL LAMBRU: Ce moștenește?

PANSELUȚA BERARU: Podul. Coșmelia e plină de hîrțoage. Că a băgat la bani de l-a umplut. De-aia zic că e prost. Să iei bani cu sacul și să dai pe cărți? Dumneata ai face-o? Dumneata, nu, că ai alte nebunii, să pui mîna pe macaronar. Dacă ți-l găseșc.

ANATOL LAMBRU: Găsește-mi-l, dудuie Panseluța, că te fac regina sufletului meu.

PANSELUȚA BERARU: Cu sufletul am mai zis: las-o baltă. Cît despre regină, boier, parcă boier Beizadea nu voia nebunii? Troică, blană, salbe. Io, una, văd că am rămas fără blană (*oftează, concesivă*). Nu știi ce greu e în branșă. Te mănîncă fufele dacă nu le mănînci tu pe ele. Așa că, boier, mie puțin îmi pasă cine-mi ia blana. Leopard să fie.

ANATOL LAMBRU: Vezi de-mi găsește „Caligula“. Să nu te simtă pînă nu închide ochii, că după aceea...

PANSELUȚA BERARU (*ca să urce prețul*): Că după aceea deschide ochii Îngeraș.

ANATOL LAMBRU (*se sperie*): Crezi?

PANSELUȚA BERARU: Ce să cred, boier, că văd. Adică el n-are nas? Și Verdea, de ce-l întrebă de două ori pe zi cotele apelor Dunării? Adică Panseluța e proastă, nu?

ANATOL LAMBRU: Fugi, duduie Garofiță, că pune nemernicul mîna pe „Caligula“ și rămîi fără bani.

PANSELUȚA BERARU: Boier, cum ți-o fi norocul.

Scena a III-a

Se petrece la Beizadea Popescu în bibliotecă. Îngeraș e singur, e agitat, caută printre cărți, dar se oprește și se uită la ceas. E clar că așteaptă ceva de care e neliniștit. Intră pe vîrfuri Verdea.

MAGDIN VERDEA (*confidențial*): Doar o clipă rămîn, nu te teme.

ÎNGERAȘ (*speriat*): Maestre, v-am spus. Fac totul dar nu mă nenorociți. Patronul e dracu' gol. Se poate scula și din mormînt.

MAGDIN VERDEA (*îrîde*): De acolo nu se scoală nimeni. Dar de asta am și venit, că poate e nevoie dintr-un moment în altul.

ÎNGERAȘ: Patroane, dacă se apropie, îți ziceam: gheață la mal. Dar am transmis corect: staționează.

MAGDIN VERDEA: Staționează, Mon Ange, staționează, dar nu mult. Să fim pe fază.

ÎNGERAȘ: Maestre, v-am zis. Am și eu nevoie de 200.000

VERDEA: 200.000? Nu mai lași?

ÎNGERAȘ (*cu tupeu, dar respectuos*): 200.000. Nu poți sta calfă toată viața. Îți trebuie o prăvălie și pe cont propriu.

MAGDIN VERDEA (*deștept, prudent*): Nu zic nu, Mon Ange, iubitul, nu zic nu. Dar mă gândeam că la afecțiunea pe care ți-o port acum și în viitor, și pe care se clădesc relațiile noastre de azi și mai ales de mâine, vei avea bunăvoința să-mi faci o reducere. Un gest care să exprime sentimentele.

ÎNGERAȘ (*nu cedează*): Dacă nu era afecțiunea, Lambriu nu era aproape? Are geamantanul pregătit, căci nu degeaba umblă pe la **Revista culturală** dizeuza.

MAGDIN VERDEA (*se apropie*): Columbina? Pupăza aia afumată, mon Ange? Sper că n-o lași de capul ei. (*Îl fletează*) Cred că o minte luminată ca a ta, prietene, ar fi greu să se împiedice de o minte de bibilică cîntătoare. (*Face haz, ca să-i cîștige bunăvoința*). Mon Ange, ești cel mai mare secretar particular pe care l-am văzut vreodată. Parol! Dealtfel, chiar mă jenez să te numesc secretar particular. La școala pe care o posezi, vorba ta, e bine să deschizi prăvălie singur. N-ar trebui să-ți iei un secretar particular? Sună bine: patroane.

ÎNGERAȘ (*se vede bine că-i ia mîntea foc, linguşirile au mers la țintă*): Mă luați atît de repede. Pătrundeți în gîndurile încă neexprimate, în intențiile încă fără formă. Da, mi-ar fi bun un secretar. Chiar am o idee.

MAGDIN VERDEA (*continuă să-i facă jocul*): Și cam cine ar putea aspira, că problema e că dacă merită. Aspiranți, nu mă-ndoiesc, sînt mulți.

ÎNGERAȘ: Amicul Asterisc Căciulă. Pe numele din buletin Ion Cotoiu.

MAGDIN VERDEA (*își amintește*): Jean Cotoi? (*pronunță franțuzește*) E vreo legătură, că e unul la **Trompeta literară**?

ÎNGERAȘ (*capătă morgă pe măsură ce se imaginează patron*): Exact.

MAGDIN VERDEA (*grijuliu*): Dar nu e amic cu Beizadeaua?

ÎNGERAȘ (*de sus*): Ce amic! Aici eu leg, eu dezleg.

MAGDIN VERDEA: Caligula! Mon Ange, fii mon Ange și pune mîna pe manuscris, unde-o fi ascuns el.

ÎNGERAȘ: N-avea nici o grijă, dar nu mai veni pe aici.

(*Misterios*): Cotele apelor Dunării sînt în creștere. Cînd se revarsă te-anunț imediat. Maestre, mă onorați, dar fugiți repede. Intră Panseluța sau Capița și-atîta îmi trebuie!

MAGDIN VERDEA: Au revoer și ochii pe „Caligula“! (*les amîndoi, furișîndu-se pe vîrfuri. De după rafturi iese Panseluța; e furioasă*).

PANSELUȚA BERARU: Frumos, bine am mai ajuns! În loc să-mi văd de locul meu – dizeză de local central – umblu prin hîrțoage. (*cu disperare*): Am citit... și-am tot citit la titluri, dar pe nicăieri nu era „Caligula“. Auzi! Să fie atîta maldăr de cărți și încă să mai scrii. Trebuie să fii scrîntit. Beizadea, sărmanul, a fost scrîntit rău. A fost, că parcă nu mai este. Stă în pat și colivarul lîngă el cu lumînărica pregătită. Colivarul crede că o să moștenească podul, Îngerăș se vede patron și eu, dacă nu găsesc macaronarul, rămîn cu buza umflată. Că Monanj a încheiat afacerea, dar cît o fi el de Monanj n-a găsit nimic. (*În timp ce vorbește caută printre cărți, se vede bine că nu e obișnuită cu biblioteca și nu știe ce caută. Intră Îngerăș, o vede, se ascunde, o spionează. Panseluța continuă să monologheze*). Atîtea hîrțoage, atîta bănet și de ce? Ca să le ia colivarul. Unde dracu' o fi?

ÎNGERAȘ (*apare*): Bonjour, madam.

PANSELUȚA (*surprinsă, dar nu știe ce*): Dar ce Îngerăș, nu mai sînt Privighetoarea Bucureștiului? M-ai avansat la madam? Și săru' mîna ai uitat cum se zice?

ÎNGERAȘ (*dur*): Nu-mi arde de glumă.

PANSELUȚA BERARU (*continuă să caute*): Dar de ce-ți arde, să-ți spun eu?

ÎNGERAȘ: Nu permit! Sînt secretar particular al patronului și nu permit unor persoane străine să umble în bibliotecă.

PANSELUȚA BERARU (*lovește în plin*): Da' de cînd Monanj sînt persoană străină?

ÎNGERAȘ: Nu zic mai mult. Dar zic atît: biblioteca e în custodia mea. Pentru bibliotecă ești persoană străină. De ce nu mergi la patronul? E bolnav, are nevoie de un suflet lîngă el. Biblioteca e un teritoriu sfînt. Sfînt ca altarul. Și-n altar femeile nu intră.

PANSELUȚA BERARU (*enervată*): Dar în altarul ăsta, Verdea poa', să intre? Nu? E adevărat, nu are fustă. Dar poate-o fi popă!

ÎNGERAȘ: Nu permit! Țin locul maestrului și trebuie să am grijă și de vechile relații.

PANSELUȚA BERARU: Dar comerț în altar faci cu știrea ori fără știrea patronului? Dar patron, băiețaș, de când ți-e poftă să ajungi? Dar „Caligula“, Monanj, de când e al tău ca să-l vinzi? Te rog să spui repede, că altfel privighetoarea se face repede uliu.

ÎNGERAȘ (*Își dă seama că n-are scăpare, atacă*): Spionezi, ai? Spionează! Ai înghițit nada, am înscenat asta ca să te prind: intenționezi să vinzi „Caligula“ lui Lambru.

PANSELUȚA: Nu mă plictisi și tu cu prostiile. N-am eu cine știe ce minte, dar și așa, cu mintea mea de bibilică, gogoși nu înghit. Eu zic să merg la Beizadea, să zică și boier ceva, ori poate colivaru'. Că tot e moștenitor.

ÎNGERAȘ (*Îngrozit*): Ai înnebunit? (*O trage de mână, să n-o scape*). Panseluța, columbina. De ce să strici totul? Noi doi ne putem înțelege.

PANSELUȚA BERARU (*Îl imită*): Nu aspir!

ÎNGERAȘ (*calm, prietenos*): Panseluța, nu sîntem noi doi orfani? Se duce patronul și rămînem ai nimănu. (*Se smiorcăie*).

PANSELUȚA (*Îi taie smiorcăială*): Ajunge! Circ, la circ! Băiețaș, drept cine mă iei? Orfană nu mă simt deloc, și tu nici atît. Zi-mi cinstit, lăutărește, ca unei dizeuse de local central: Panseluța, bate palma!

ÎNGERAȘ (*bucuros*): Exact. Am auzit eu bine?

PANSELUȚA BERARU: Ai auzit bine, dar de prost, ești prost. Ce vreau eu vrei și tu. Dar, băiețaș, pe „Caligula“ nu pui mîna singurel. Îl împarți cu mine.

ÎNGERAȘ: L-ai găsit?

PANSELUȚA BERARU: Ți-am zis eu că ești prost! Că, dacă-l aveam eu pînă acum îți făceam cadou 100.000 ? Îngeraș, eu n-am inimă de mama răniților și de înfiat nu te înfiez.

ÎNGERAȘ: Batem palma. Dar... Cui îl dăm? Vrei să i-l dai lui Lambru?

PANSELUȚA: Și lui tata Noe. Ce-mi pasă. Eu vreau doar partea mea și-atît.

ÎNGERAȘ (*încîntat*): Columbina, știam că ne înțelegem noi doi. *Intră mai cu ifose Asterisc Căciulă.*

ÎNGERAȘ (se bucură, se comportă ca un patron). A, bonjour, Pălărie!

ASTERISC CĂCIULĂ: Am venit într-un suflet. Domnul Verdea mi-a spus că mă cheamă patronul.

ÎNGERAȘ (*sibilinic*): Chiar te-a chemat. Când soarta-ți spune „vino“, nu mai sta pe gânduri.

ASTERISC CĂCIULĂ (*e dornic să se pună în slujba lui Beizadea Popescu*): Păi, unde este? mă gândesc să nu mă aștepte.

ÎNGERAȘ (*imitându-l pe patron*): Auzi, columbină, de când am dat eu permise la toți? Ce faci, amice? Gînditul e treaba altora, lasă capul în pace! Te pomenești că faci vreo astenie și eu concedii medicale nu plătesc.

ASTERISC CĂCIULĂ: Dar cine-oi fi să-mi plătești concedii mie?

ÎNGERAȘ: Sînt particular și patronul dumitale. Te-am testat. Promettre c'est noble și mie-mi trebuie burgheji. Ești pe aproape.

Apare în cămașă lungă, ca-n actul I, Beizadea Popescu, cu halatul pe umeri. E răvășit, dar, evident, se simte mai bine. Toți înmărmuresc cînd îl văd.

BEIZADEA POPESCU (*cutremurat*): A murit Vasile Ianculescu Capița.

TOȚI: Cum?

BEIZADEA POPESCU (*la fel*): Mi-a murit moștenitorul.

ÎNGERAȘ: Unde? E acolo?

BEIZADEA POPESCU : Nu, n-a venit azi. Mă miram eu de ce mă simt mai bine. N-a venit dimineață să-și desfacă scaunul lui de pescar, n-a venit la prînz, n-a venit seara. Și deodată am auzit la radio.

ÎNGERAȘ (*se grăbește să se pună bine*): Patroane, ai scăpat! El era piaza rea!

PANSELUȚA BERARU (*bucuroasă, vrea s-o dreagă*): Boier, chiar ești boier. Ai scăpat de datorii, ești bogat.

BEIZADEA POPESCU (*disperat*): Sînt sărac, sărac lipit pămîntului! Mi l-a luat pe „Caligula“. S-a înmormîntat cu el, nenorocitul! (*Se duce la radio, îl deschide, se aude o voce de crainic.*)

VOCEA CRAINICULUI: Un excepțional debut post-mortem din partea colecționarului de artă Vasile Ianculescu Capița. Piesa de teatru „Caligula“ pe care ne-a încredințat-o în urmă cu două zile, o dra-

mă de mare forță, se va transmite la radio în interpretarea trupei de la Teatrul Național, duminică seară, la ora douăzeci. Și acum, moment poetic.

PANSELUȚA BERARU: Caligula!

ASTERISC CĂCIULĂ: Caligula!

ÎNGERAȘ: Caligula!

BEIZADEA POPESCU: Am vrut să-l vînd, dar să nu-l dau pe „Caligula“ pînă moare creditorul. Și eu sînt moștenitorul lui, dar degeaba. Capița mi l-a luat pe „Caligula“ în mormînt! Asta era capodopera vieții mele. Atît vroiam să semnez: „Caligula“. Leșiți! Leșiți! Lăsați-mă singur. S-au terminat toți caesarii. *(Toți ies din scenă. Beizadea Popescu se prăbușește pe un fotoliu; acum se luminează mansarda și se aude țcănitul mașinii de scris. La auzul mașinii de scris Beizadea Popescu ridică capul. Apare scriitoarea, la fel de misterioasă).*

SCRIITOAREA: S-au dus cei doisprezece caesari.

BEIZADEA POPESCU: Am rămas lipit, lipit pămîntului, sărac.

SCRIITOAREA: S-au dus doisprezece, dar nu sînt toți.

BEIZADEA POPESCU *(se tînguie)*: Cine sînt eu! Am văzut moartea cu ochii, cine sînt eu!

SCRIITOAREA *(șoptit)*: Al treisprezecelea Caesar.

BEIZADEA POPESCU *(se uită la ea, pornește către ea și va apare cu spatele către scenă lîngă mașina de scris. Se așează la mașina de scris și începe să bată. Scena se luminează din nou și apare, ca în prima scenă din Actul I, Beizadea Popescu. E îmbrăcat într-o cămașă de noapte, cu o lumînare în mîină, caută printre cărți. Se aude numai vocea lui, de undeva, ca un ecou. „Parcă aș fi reclama de la Koprol!“ Apare, lîngă el, Îngeraș. Se aude, ca un ecou, vocea lui Îngeraș: Tot respectul, maestre, am tolba plină. Vine și Panseluța. Se aude vocea lui Îngeraș: Panseluța e țigancă? Vocea lui Beizadea Popescu: Dar ce, eu sînt boier? Vocea Panseluței Beraru: Boier, Caligula-i italian? Macaronar împuțit!*

(Cortina)

sfîrșitul actului III

1985